

"CROWE MNE" d.o.o.

Broj 53/25

Podgorica, 12.03. 2025 god.

Grawe osiguranje AD Podgorica

**Pojedinačni finansijski iskazi za godinu
završenu 31. decembra 2024. godine
i izvještaj nezavisnog revizora**

SADRŽAJ

	Strana
IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1-5
POJEDINAČNI FINANSIJSKI ISKAZI	
Pojedinačni bilans uspjeha	6-7
Pojedinačni bilans stanja	8
Pojedinačni iskaz o promjenama na kapitalu	9
Pojedinačni skaz o tokovima gotovine	10
 Napomene uz pojedinačne finansijske iskaze	 11-45

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Grawe osiguranje AD Podgorica

Mišljenje

Izvršili smo reviziju priloženih pojedinačnih finansijskih izvještaja Grawe osiguranje AD Podgorica (u daljem tekstu: „Društvo“), koji obuhvataju pojedinačni bilans stanja na dan 31. decembra 2024. godine, pojedinačni bilans uspjeha, pojedinačni izvještaj o promjenama na kapitalu i pojedinačni izvještaj o novčanim tokovima za godinu koja se završava na taj dan, kao i napomene, koje sadrže pregled osnovnih računovodstvenih politika i ostala objelodanjivanja (u daljem tekstu: „pojedinačni finansijski izvještaji“).

Prema našem mišljenju, priloženi pojedinačni finansijski izvještaji istinito i objektivno prikazuju, po svim materijalno značajnim pitanjima, finansijsku poziciju Društva na dan 31. decembar 2024. godine, kao i rezultate njegovog poslovanja i pojedinačne tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Crnoj Gori i propisima Agencije za nadzor osiguranja koji regulišu finansijsko izvještavanje društava za osiguranje u Crnoj Gori.

Osnove za mišljenje

Obavili smo našu reviziju u skladu sa Zakonom o reviziji Crne Gore, Zakonom o računovodstvu Crne Gore i međunarodnim standardima revizije (ISA) primjenjivim u Crnoj Gori. Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u odeljku izvještaja koji je naslovljen *Odgovornost revizora za reviziju pojedinačnih finansijskih izvještaja*. Nezavisni smo od Društva u skladu sa Kodeksom etike za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA Kodeksom) i etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju pojedinačnih finansijskih izvještaja u Crnoj Gori, i ispunili smo naše druge etičke odgovornosti u skladu sa ovim zahtjevima i IESBA Kodeksom.

Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su ona pitanja koja su bila, po našem profesionalnom rasuđivanju, od najveće važnosti za reviziju pojedinačnih finansijskih izvještaja tekućeg perioda. Tim pitanjima smo se bavili u kontekstu naše revizije pojedinačnih finansijskih izvještaja kao cjeline i pri formiranju našeg mišljenja o njima, i mi ne dajemo zasebno mišljenje o tim pitanjima.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (nastavak)

Ključna revizijska pitanja (nastavak)

Ključno revizijsko pitanje	Odgovarajuća revizijska procedura
Procjenjivanje tehničkih rezervi	
Tehničke i matematičke rezerve u iznosu od EUR 54.903.168 na 31. decembar 2024. godine (31. decembar 2023. godine: EUR 53.769.542) predstavljaju značajan dio ukupnih obaveza Društva. Vrednovanje tehničkih i matematičkih rezervi uključuje procjene u vezi sa neizvjesnošću ishoda, uglavnom u vezi sa ukupnim iznosom potrebnim za podmirenje obaveza, uključujući bilo kakve garancije osiguraniku. Društvo koristi aktuarske modele kao podršku izračuna tehničkih rezervi. Određivanje pretpostavki koje se koriste u izračunu tehničkih i matematičkih rezervi uključuje značajnu procjenu Rukovodstva i procjenu o neizvjesnim budućim ishodima. Različite ekonomske i neekonomske pretpostavke, kao što su stope inflacije ili trendovi vezani za sudske sporove, se koriste za procjene ovih tehničkih rezervi. Zbog značajnosti tehničkih i matematičkih rezervi, te njihove inherentne neizvjesnosti procjene, ovo područje smatramo ključnim revizijskim pitanjem.	Stekli smo razumijevanje dizajna internih kontrola nad aktuarskim procesom koji uključuje izračun rezervacija za štete i matematičkih, proces korišćenja ekonomskih i aktuarskih pretpostavki, kao i proces izvođenja novčanih tokova. Takođe smo razmotrili pristup i metodologiju koju Društvo koristi za aktuarske analize koje uključuju poređenje procjena i stvarnih pokazatelja iz prethodnih perioda. Naša procjena je, po potrebi, uključila evaluaciju specifičnih ekonomskih i aktuarskih pretpostavki i razmatranje procjena Rukovodstva vezano za korištene pretpostavke, koje mogu varirati u zavisnosti od proizvoda i/ili karakteristika proizvoda, i takođe usklađenost modela sa Zakonom o računovodstvu i propisima Agencije za nadzor osiguranja koji regulišu finansijsko izvještavanje društava za osiguranje u Crnoj Gori. Posebno smo naše procedure usmjerili na modele koje smo smatrali materijalnim i kompleksnim i/ili zahtijevaju značajne procjene u vezi sa korištenim pretpostavkama koje se naročito odnose na matematičke rezerve za poslove životnih usluga. Za sprovođenje naših revizorskih procedura, koristili smo usluge aktuara. Nadalje, izvršili smo revizijske procedure kako bi procijenili da li modeli obezbjeđuju ispravan i potpun izračun tehničkih i matematičkih rezervi, uključujući i preračun rezultata ovog modela na odabranom uzorku. Naše revizorske procedure takođe su uključile test konzistentnosti ulaznih podataka korištenih za izračun „Nastalih, a neprijavljenih šteta“ (IBNR), nezavisan obračun IBNR rezervi koristeći različite metode i pretpostavke, kao i nezavisan preračun rezervi „Prijavljenih, ali neizmirenih šteta“ (RBNS) za anuitete kao i obračun matematičkih rezervi. Ocijenili smo adekvatnost objelodanjivanja uključenih u napomeni 3.17 Bruto tehničke rezerve i napomeni 24 Rezervisanja, priloženih pojedinačnih finansijskih izvještaja sastavljenih u skladu sa Zakonom o računovodstvu i propisima Agencije za nadzor osiguranja koji regulišu finansijsko izvještavanje društava za osiguranje u Crnoj Gori.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (nastavak)***Ostale informacije sadržane u godišnjem Izvještaju menadžmenta***

Ostale informacije se odnose na informacije sadržane u godišnjem izvještaju menadžmenta, ali ne uključuje finansijske izvještaje i izveštaj revizora o njima. Rukovodstvo Društva je odgovorno za pripremu ostalih informacija u skladu sa propisima Crne Gore. Naše mišljenje o finansijskim izvještajima ne obuhvata ostale informacije. U vezi sa revizijom finansijskih izvještaja, naša odgovornost je da pročitamo ostale informacije i time razmotrimo da li su ostale informacije usklađene u svim materijalno značajnim aspektima sa finansijskim izvještajima, sa našim saznanjima stečenim u toku revizije ili se na drugi način čine materijalno pogrešnim. Pored toga, izvršili smo procjenu da li su ostale informacije pripremljene, u svim materijalno značajnim aspektima, u skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore, posebno da li su ostale informacije u formalnom smislu u skladu sa zahtjevima i postupcima za pripremu ostalih informacija Zakona o računovodstvu Crne Gore u kontekstu materijalnosti, odnosno da li bi neko nepoštovanje ovih zahtjeva moglo uticati na prosuđivanja donijeta na osnovu ovih ostalih informacija.

Na osnovu sprovedenih procedura, u mjeri u kojoj smo u mogućnosti da ih ocijenimo, izveštavamo da:

1. ostale informacije koje opisuju činjenice koje su takođe prikazane u finansijskim izvještajima su, u svim materijalno značajnim aspektima, u skladu sa finansijskim izvještajima; i
2. ostale informacije su pripremljene u skladu sa zahtjevima Zakona o računovodstvu Crne Gore.

Pored toga, naša odgovornost je da, na osnovu saznanja i razumijevanja Društva stečenih u reviziji, izvijestimo da li ostale informacije sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze. Na osnovu postupaka koje smo izvršili u vezi sa dobijenim ostalim informacijama, nismo utvrdili materijalno značajne pogrešne iskaze.

Odgovornost rukovodstva i lica ovlašćenih za upravljanje za pojedinačne finansijske izvještaje

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i fer prezentaciju ovih pojedinačnih finansijskih izvještaja u skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore i propisima Agencije za nadzor osiguranja koji regulišu finansijsko izveštavanje društava za osiguranje u Crnoj Gori, kao i za one interne kontrole koje rukovodstvo smatra neophodnim za pripremu pojedinačnih finansijskih izvještaja koji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja, nastale usljed prevare ili greške.

Prilikom sastavljanja pojedinačnih finansijskih izvještaja, rukovodstvo je odgovorno za procjenu sposobnosti Društva da nastavi da posluje u skladu sa načelom stalnosti, objelodanjujući, ukoliko je potrebno, pitanja koja se odnose na stalnost poslovanja i primjenu načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove, osim ako rukovodstvo namjerava da likvidira Društvo ili da obustavi poslovanje, ili nema drugu realnu mogućnost osim navedene. Lica odgovorna za upravljanje su odgovorna za nadgledanje procesa finansijskog izveštavanja kojeg je ustanovilo Društvo.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (nastavak)***Odgovornost revizora za reviziju pojedinačnih finansijskih izvještaja***

Naš cilj je sticanje uvjerenja u razumnoj mjeri o tome da pojedinačni finansijski izvještaji, uzeti u cjelini, ne sadrže materijalno značajne pogrešne izvještaje, nastale usljed prevare ili greške, i izdavanje izvještaja revizora koji sadrži naše mišljenje.

Uvjeravanje u razumnoj mjeri označava visok nivo uvjerenja, ali ne predstavlja garanciju da će revizija sprovedena u skladu sa Zakonom o reviziji Crne Gore, Zakonom o računovodstvu Crne Gore i međunarodnim standardima revizije primjenjivim u Crnoj Gori, uvijek otkriti materijalno pogrešne izvještaje ako takvi izvještaji postoje. Pogrešni izvještaji mogu da nastanu usljed prevare ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako je razumno očekivati da će oni, pojedinačno ili zbirno, uticati na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu ovih pojedinačnih finansijskih izvještaja.

Tokom obavljanja revizije u skladu sa Zakonom o reviziji Crne Gore, Zakonom o računovodstvu Crne Gore i međunarodnim standardima revizije primjenjivim u Crnoj Gori, mi primjenjujemo profesionalno prosuđivanje i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Takođe:

- Vršimo identifikaciju i procjenu rizika od materijalno značajnih pogrešnih izvještaja u finansijskim izvještajima, nastalih usljed prevare ili greške; osmišljavanje i obavljanje revizijskih postupaka koji su prikladni za te rizike; i pribavljanje dovoljno adekvatnih revizijskih dokaza da obezbijede osnovu za mišljenje revizora. Rizik da neće biti identifikovani materijalno značajni pogrešni izvještaji koji su rezultat prevare je veći nego za pogrešne izvještaje nastale usljed greške, zato što prevara može da uključuje udruživanje, falsifikovanje, namjerne propuste, lažno predstavljanje ili zaoblazanje internih kontrola.
- Stičemo razumijevanje o internim kontrolama koje su relevantne za reviziju radi osmišljavanja revizijskih postupaka koji su prikladni u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema internih kontrola Društva.
- Vršimo ocjenu primjenjenih računovodstvenih politika i u kojoj mjeri su razumne računovodstvene procjene i povezana objelodanjivanja koje je izvršilo rukovodstvo.
- Donosimo zaključak o prikladnosti primjene načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove od strane rukovodstva i, na osnovu prikupljenih revizijskih dokaza, da li postoji materijalna neizvjesnost u vezi sa događajima ili uslovima koji mogu da izazovu značajnu sumnju u pogledu sposobnosti Društva da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti. Ako zaključimo da postoji materijalna neizvjesnost, dužni smo da u svom izvještaju skrenemo pažnju na povezanost objelodanjivanja u pojedinačnim finansijskim izvještajima ili, ako takva objelodanjivanja nisu adekvatna, da modifikujemo svoje mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizijskim dokazima prikupljenim do datuma izvještaja revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu za posljedicu da imaju da Društvo prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.
- Vršimo procjenu ukupne prezentacije, strukture i sadržaja pojedinačnih finansijskih izvještaja, uključujući objelodanjivanja, i da li su u finansijskim izvještajima prikazane osnovne transakcije i događaji na takav način da se postigne fer prezentacija.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (nastavak)***Odgovornost revizora za reviziju pojedinačnih finansijskih izvještaja (nastavak)***

Mi komuniciramo sa licima ovlašćenim za upravljanje u vezi sa, između ostalog, planiranim obimom i vremenom revizije i značajnim nalazima revizije, uključujući i značajne nedostatke u internim kontrolama koje identifikujemo tokom naše revizije. Takođe, obezbeđujemo licima ovlašćenim za upravljanje izjavu da se pridržavamo relevantnih etičkih zahtjeva u vezi sa nezavisnošću i da ćemo im saopštiti sve odnose i ostala pitanja za koja se u razumnoj mjeri može očekivati da se odražavaju na našu nezavisnost, i gdje je to primjenjivo, odgovarajuće mjere zaštite.

Od pitanja saopštenih licima ovlašćenim za upravljanje, određujemo ona pitanja koja su bila od najvećeg značaja u reviziji pojedinačnih finansijskih izvještaja tekućeg perioda i shodno tome, predstavljaju ključna pitanja revizije. Mi opisujemo ova pitanja u našem izvještaju revizora, osim ukoliko zakon ili regulativa isključuje javno objelodanjivanje o tom pitanju ili kada, u izuzetno rijetkim okolnostima, utvrdimo da pitanje ne treba da bude uključeno u izvještaj revizora, zato što je razumno očekivati da negativne posljedice budu veće nego koristi od takve komunikacije.

Ovlašćeni revizor u angažovanju na reviziji na osnovu kog je sastavljen ovaj izveštaj nezavisnog revizora je Pero Đuričković.

Crowe MNE d.o.o. Podgorica
12. mart 2025. godine
Pero Đuričković, Ovlašćeni revizor
Vladimir Kavarić, Ovlašćeno lice

GRAWE OSIGURANJE AD, PODGORICA**Pojedinačni finansijski izvještaji za godinu završenu 31. decembra 2024.****Pojedinačni Bilans uspjeha**

U periodu od 1. januara do 31. decembra 2024.	Napomena	(u Eur)	
		2024.	2023.
Poslovni prihodi		7.073.188	7.129.840
Prihod od premije osiguranja i saosiguranja	3.1, 4	7.045.167	7.098.286
Obračunate bruto premije osiguranja		7.450.639	7.519.425
Smanjenje za udio reosiguranja u premijama osiguranja i za udjele retrocesionara u premijama osiguranja		(409.008)	(418.282)
Promjene bruto prenosnih premija		6.193	(5.213)
Promjene prenosnih premija za reosiguravajući dio		(2.657)	2.356
Neto prihodi od ostalih usluga	3.1, 5	28.021	31.554
Poslovni rashodi		6.515.799	6.598.316
Rashodi naknada šteta	3.2, 6	5.375.373	3.443.607
Obračunate bruto naknade šteta		5.397.708	3.572.430
Troškovi vezani za isplatu šteta		33.181	32.964
Umanjenje za udio saosiguravača, reosiguravača i retrocesionara u naknadama šteta		(158.323)	(154.232)
Promjene bruto rezervisanja za nastale prijavljene štete		127.340	8.772
Promjene rezervisanja za nastale prijavljene štete za saosiguravajući i reosiguravajući dio		(8.704)	9.097
Promjena bruto rezervisanja za nastale neprijavljene štete		(22.613)	(40.116)
Umanjenje za udjele saosiguravača, reosiguravača i retro-cesionara u rezervisanjima za nastale neprijavljene štete		6.784	14.692
Rashodi za promjene neto tehničkih rezervisanja	3.2, 7	1.016.758	3.057.352
Promjene matematičkih rezervisanja		1.128.353	3.025.744
Promjena drugih tehničkih rezervisanja		(111.595)	31.608
Ostali troškovi, doprinosi i rezervisanja	3.2, 8	123.668	97.357
Troškovi nadzornog organa		74.642	70.474
Troškovi ispravke vrijednosti premije osiguranja		26.765	26.778
Drugi ostali neto troškovi osiguranja		1.012	105
Rezervacije za penzije, jubilarne nagrade i otpremnine povodom penzionisanja		21.249	-
Dobitak/Gubitak – Bruto poslovni rezultat		557.389	531.524
Troškovi sprovođenja osiguranja	3.3, 9	1.485.943	1.529.384
Troškovi sticanja osiguranja	9.1	482.555	770.086
Amortizacija	3.10, 9.2	42.628	34.701
Troškovi rada	9.3	693.381	515.768
Materijalni troškovi	9.4	30.694	31.383
Ostali troškovi usluga	9.5	371.174	334.766
Drugi troškovi	9.6	22.304	12.753
Umanjenje za prihode od provizije reosiguranja	9.7	(156.793)	(170.073)
Dobitak/Gubitak – Neto poslovni rezultat		(928.554)	(997.860)

GRAWE OSIGURANJE AD, PODGORICA**Pojedinačni finansijski izvještaji za godinu završenu 31. decembra 2024.****U periodu od 1. januara do 31. decembra 2024. godine****(u Eur)**

Finansijski rezultat od ulaganja	3.5, 10	2.865.137	2.756.990
Prihodi od ulaganja sredstava tehničkih rezervi i matematičke rezerve		2.632.273	2.531.066
Rashodi od ulaganja sredstava tehničkih rezervi i matematičke rezerve		(761.383)	(724.752)
Neto finansijski rezultat od ulaganja sredstava tehničkih rezervi i matematičke rezerve		1.870.890	1.806.314
Prihodi od ulaganja koji se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi		1.016.629	955.242
Rashodi od ulaganja koji se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi		(22.382)	(4.566)
Neto finansijski rezultat od ulaganja koja se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi		994.247	950.676
Dobitak/Gubitak iz redovnog poslovanja prije oporezivanja		1.936.583	1.759.130
Porez na dobit	3.7, 11	273.838	214.029
Porez na dobit		241.494	214.029
Prihodi/rashodi na ime odloženog poreza		32.344	-
Neto dobit za poslovnu godinu		1.662.745	1.545.101
Raspodjela neto dobiti			
Zarada po akciji		21,9426	20,3901

U Podgorici

Dana 18.02.2025. godine

Lice odgovorno za
sastavljanje Bilansa

Biljana Vukčević



Izvršni direktor

Maja Pavličić

 **GRAWE** osiguranje
a.d.

GRAWE OSIGURANJE AD, PODGORICA**Pojedinačni finansijski izvještaji za godinu završenu 31. decembra 2024.****Pojedinačni Bilans stanja**

		(u Eur)	
Na dan 31.decembra 2024. godine	Napomena	2024.	2023.
Aktiva			
Nematerijalna imovina	3.8, 12	1.116	3.485
Nekretnine i oprema za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja	3.9, 13	651.321	630.979
Dugoročna finansijska ulaganja		52.664.417	70.464.913
Hartije od vrijednosti	3.13, 14	48.819.174	66.696.499
	3.13, 14.2,		
Dugoročni depoziti i druga dugoročna finansijska ulaganja	17	2.606.562	2.527.883
Udjeli i učešća u društvima	16	1.200.001	1.200.001
Investicione nekretnine	3.12, 15	38.680	40.530
Kratkoročna finansijska ulaganja		22.544.643	680.250
Hartije od vrednosti	18	22.544.141	679.847
Druga kratkoročna ulaganja		502	403
Kratkoročna sredstva		1.422.962	1.697.562
Gotovinska sredstva	3.13, 19	1.131.522	1.340.088
Kratkoročna potraživanja	3.13, 20	291.440	357.474
Udio reosiguravača u tehničkim rezervama	21	312.870	316.522
Aktivna vremenska razgraničenja	22	1.279.569	1.283.937
Ukupna aktiva		78.876.898	75.077.648
Pasiva			
Osnovni kapital			
Akcijski kapital	3.14, 23	3.000.011	3.000.011
Rezerve		19.891.484	17.274.168
Revalorizacione rezerve	3.16, 23	(1.861.143)	(3.115.716)
Neraspoređena dobit/gubitak		21.752.627	20.389.884
Rezervisanja		54.903.168	53.769.542
Bruto tehničke rezerve	3.17, 24	1.008.604	910.069
Matematička rezerva i druga tehnička rezervisanja iz osiguranja	3.17, 24	53.873.315	52.859.473
Ostala rezervisanja	24.3.1	21.249	-
Kratkoročne obaveze	25	963.248	896.915
Dugoročne obaveze iz finansiranja i poslovanja		32.345	-
Pasivna vremenska razgraničenja	26	86.642	137.012
Ukupna pasiva		78.876.898	75.077.648

U Podgorici

Dana 18.02.2025. godine

Lice odgovorno za
sastavljanje Bilansa

Biljana Vukčević

Izvršni direktor

Maja Pavličić

**GRAWE**osiguranje
a.d.

GRAWE OSIGURANJE AD, PODGORICA

Pojedinačni finansijski izvještaji za godinu završenu 31. decembra 2024.

Pojedinačni Iskaz o promjenama na kapitalu

U periodu od 1. januara do 31. decembra 2024. godine

(u Eur)

Opis	Akcijski kapital	Revalorizacione rezerve	Neraspoređena dobit	Ukupno
Stanje na dan 1. januara 2023. godine	3.000.011	(5.667.336)	19.144.784	16.477.459
Promjena fer vrijednosti finansijske imovine raspoložive za prodaju	-	2.551.622	-	2.551.622
Dividende	-	-	(300.001)	(300.001)
Dobit tekuće godine	-	-	1.545.100	1.545.100
Stanje na dan 31. decembra 2023. godine	3.000.011	(3.115.714)	20.389.883	20.274.180
Stanje na dan 1. januara 2024. godine	3.000.011	(3.115.714)	20.389.883	20.274.180
Promjena fer vrijednosti finansijske imovine raspoložive za prodaju	-	1.254.572	-	1.254.572
Dividende	-	-	(300.001)	(300.001)
Dobit tekuće godine	-	-	1.622.745	1.662.745
Stanje na dan 31. decembra 2024. godine	3.000.011	(1.861.142)	21.752.627	22.891.496

U Podgorici
Dana 18.02.2025. godineLice odgovorno za
sastavljanje Bilansa

Biljana Vukčević

B. Vukčević

Izvršni direktor

Maja Pavličić

M. Pavličić **GRAWE** osiguranje
a.d.

GRAWE OSIGURANJE AD, PODGORICA

Pojedinačni finansijski izvještaji za godinu završenu 31. decembra 2024.

Pojedinačni Iskaz o novčanim tokovima

U periodu od 1. januara do 31. decembra 2024. godine

	(u Eur)	
	2024.	2023.
Tokovi gotovine iz poslovnih aktivnosti		
Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	7.451.522	7.275.543
Prilivi od premija (iz osiguranja, saosiguranja i reosiguranja)	7.441.579	7.262.488
Prilivi po osnovu ostalih poslovnih prihoda	9.943	13.061
Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	7.332.136	5.322.349
Odlivi po osnovu naknada šteta (iz osiguranja, saosiguranja i reos)	5.255.788	3.377.749
Odlivi po osnovu premija (saosiguranja, reosiguranja i premija)	93.977	47.255
Odlivi po osnovu bruto zarada, naknada zarada i dugih ličnih rashoda	647.046	463.189
Odlivi po osnovu poreza, doprinosa i drugih dažbina	313.449	271.539
Odlivi po osnovu provizija (zastupnicima i posrednicima)	554.756	761.572
Odlivi po osnovu drugih troškova poslovanja	467.120	401.045
Neto promjena gotovine iz poslovnih djelatnosti	119.386	1.953.200
Tokovi gotovine iz aktivnosti investiranja		
Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja	9.511.701	3.282.105
Prihodi od prodaje hartija od vrijednosti	6.487.579	1.002.500
Prilivi od ulaganja u hartije od vrijednosti	2.978.422	2.203.573
Prilivi od zakupnina	9.870	5.850
Ostali prilivi iz aktivnosti investiranja	35.830	70.182
Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja	9.554.651	3.734.393
Odlivi po osnovu ulaganja u hartije od vrijednosti koje su izdate od strane Crne Gore	3.560.619	606.754
Odlivi po osnovu ulaganja u hartije od vrijednosti koje su izdate od strane Centralnih banaka i Vlada stranih zemalja	3.528.938	351.115
Odlivi po osnovu ulaganja u obveznice, odnosno druge dužničke hartije od vrijednosti kojima se trguje na organizovanom tržištu hartija od vrijednosti	2.372.850	1.397.292
Odlivi za kupovinu nematerijalnih ulganja i osnovnih sredstvava	61.644	28.632
Ostali odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja	30.600	1.350.600
Neto promjena gotovine iz aktivnosti investiranja	(42.950)	(452.288)
Prilivi iz aktivnosti finansiranja	-	-
Odliv iz aktivnosti finansiranja	285.002	1.485.002
Ostali odlivi po osnovu aktivnosti finansiranja	285.002	1.485.002
Neto promjena gotovine iz aktivnosti finansiranja	(285.002)	(1.485.002)
Neto promjena gotovine	(208.566)	15.910
Gotovina na početku obračunskog perioda	1.340.088	1.324.178
Gotovina na kraju obračunskog perioda	1.131.522	1.340.088

U Podgorici

Dana 18.02.2025. godine

Lice odgovorno za
sastavljanje Bilansa

Biljana Vukčević

Biljana Vukčević

Izvršni direktor

**GRAWE**osiguranje
a.d.

Maja Pavličić

Maja Pavličić

1. Osnivanje i djelatnost

Osiguravajuće društvo „Grawe osiguranje“ A.D, Podgorica (u daljem tekstu Društvo), registrovano je u Centralnom registru Privrednog suda u Podgorici 21.10.2004. godine, u skladu sa Zakonom o privrednim društvima Crne Gore, pod registarskim brojem 4-0007631/001, a na osnovu Rješenja Ministarstva finansija Republike Crne Gore o davanju dozvole za rad broj 02-3087/2 od 23.09.2004. godine.

Društvo je bilo registrovano za poslove životnih osiguranja i za neživotna osiguranja: osiguranje od nezgode i dobrovoljno zdravstveno osiguranje, ostala osiguranja imovine, uključujući osiguranja vozila-kasko (Rješenje Ministarstva finansija Republike Crne Gore 02-3087/2 od 23.09.2004. godine).

Imajući u vidu da Društvo u roku od 6 mjeseci od izdavanja dozvole za obavljanje djelatnosti osiguranja nije otpočelo sa obavljanjem poslova neživotnih osiguranja, donijeta je odluka o prestanku obavljanja poslova neživotnih osiguranja. Na XIII sjednici Skupštine akcionara održanoj 25.11.2011. godine, Odlukom o izmjeni Statuta Društva radi usaglašavanja sa Zakonom o klasifikaciji djelatnosti, djelatnost Društva je životno osiguranje.

Agencija za nadzor osiguranja je 04.09.2009. godine donijela Rješenje broj 03-392/5-09, kojim se Osiguravajućem društvu „Grawe osiguranje“ AD, Podgorica izdaje dozvola za obavljanje poslova životnog osiguranja.

Rješenjem Komisije za hartije od vrijednosti od 4.08.2017. godine izvršeno je restrukturiranje privrednih društava spajanjem uz pripajanje društva preuzimaoca „Grawe osiguranje“ AD Podgorica i preuzetog društva „Merkur osiguranje“ AD Podgorica.

Savjet Agencije za nadzor osiguranja je 28.12.2017. godine donio Rješenje o davanju saglasnosti za prenos portfelja „Atlas life“ AD Podgorica na „Grawe osiguranje“ AD Podgorica, a nakon dobijenog Rješenja o postupku koncentracije od strane Agencije za zaštitu konkurencije. Na osnovu dobijene saglasnosti „Grawe osiguranje“ AD Podgorica je prenijelo portfelj „Atlas life“ AD Podgorica sa stanjem 31.01.2018. godine shodno zaključenom Ugovoru o prenosu portfelja, čime je dozvola za obavljanje poslova osiguranja izdata društvu za osiguranje „Atlas life“ AD Podgorica prestala da važi danom usvajanja odluke o dobrovoljnoj likvidaciji skupštine akcionara tog društva.

Osnovni kapital Društva podijeljen je na 75.777 akcija nominalne vrijednosti od 39,59 €, čiji je vlasnik Grazer Wechselseitige Versicherung AG, Graz, Austria.

Organi Društva su Skupština akcionara kao najviši organ Društva, Odbor direktora, Izvršni direktor i sekretar Društva. Odbor direktora se sastoji od 3 člana koje imenuje i razrješava Skupština akcionara. Mandat članova Odbora direktora ističe na prvoj redovnoj godišnjoj sjednici Skupštine akcionara. Broj mandata za člana Odbora direktora nije ograničen. Odbor direktora upravlja Društvom direktno i preko Izvršnog direktora i menadžmenta u cjelini i ima puno ovlaštenje da donosi odluke i preduzima aktivnosti koje smatra korisnim za postizanje i sprovođenje svrhe i predmeta poslovanja Društva, osim poslova koji su izričito stavljani u nadležnost Skupštine Društva.

Sjedište Društva je u Podgorici, Bulevar Ivana Crnojevića br. 62/1.

Društvo je na dan 31. decembra 2024. godine imalo 41 zaposlenih (31. decembra 2023. godine 39 zaposlenih).

Društvo je dana 13.04.2023. donijelo odluku o osnivanju Društva sa ograničenom odgovornošću „GRAWE NEKRETNINE“ – Podgorica, čija je osnovna djelatnost iznajmljivanje vlastitih ili iznajmljenih nekretnina i upravljanje njima. Društvo je 100% vlasnik Grawe nekretnine d.o.o. Početni kapital društva Grawe nekretnine d.o.o. je bio 1€, kasnije je Društvo donijelo odluku o uvećanju kapitala na 1.200.001€, koji je i uplaćen.

Sjedište firme je na adresi na kojoj posluje i Društvo, tj. Bulevar Ivana Crnojevića br. 62/1. Grawe nekretnine d.o.o. je i tokom 2024. godine imalo samo jednog zaposlenog koje je istovremeno i izvršni direktor.

2. Osnova za sastavljanje i prezentaciju pojedinačnih finansijskih izvještaja

2.1. Osnova za sastavljanje pojedinačnih finansijskih izvještaja

Društvo ima obavezu da vodi računovodstvene evidencije i sastavlja pojedinačne finansijske izvještaje u skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore („Sl.list CG“, br.145/21, 152/22), Zakonom o osiguranju („Sl.list CG“ br. 78/06, 19/07, 53/09, 73/10, 40/11 i 45/12, 06/13, 55/16, 146/21 034/24 od 12.04.2024) i regulativom propisanom od Agencije za nadzor osiguranja Crne Gore. U skladu sa Zakonom o računovodstvu, pravna lica sastavljaju pojedinačne finansijske iskaze po Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS), odnosno po Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI), koje je objavio Odbor za međunarodne računovodstvene standarde i utvrdio i objavio organ državne uprave nadležan za poslove finansija, odnosno pravno lice kome je povjereno vršenje tih poslova, koje je od odgovarajućeg organa Međunarodne federacije računovođa (IFAC) dobilo pravo na prevod i objavljivanje.

MRS i MSFI koji su zvanično prevedeni su iz 2009. godine, kao i novodonijeti MSFI 10, 11, 12 i 13 koji se primjenjuju od 2013. godine. Tokom 2020. godine zvanično su objavljeni prevodi standarda MSFI 9 – „Finansijski instrumenti“, MSFI 16 – „Lizing“ i MSFI 15 – „Prihodi od ugovora sa kupcima“. MSFI 16 je u zvaničnoj primjeni u Crnoj Gori od 1. januara 2021, dok će MSFI 9 i MSFI 15 biti u zvaničnoj primjeni od 01.01.2024. godine. Za obveznike standarda MSFI 17, koji u Crnoj Gori stupa na snagu 01.01.2026, odlaže se primjena standarda MSFI 9 do početka primjene MSFI 17. Shodno tome Društvo ima obavezu primjene Standarda MSFI 17, odnosno MSFI 9 od 01.01.2026.

Pojedinačni finansijski iskazi su prezentovani u formi propisanoj od strane Agencije za nadzor osiguranja Crne Gore, koji u pojedinim djelovima odstupaju od načina prikazivanja određenih bilansnih pozicija kako predviđa MRS -1 „Prezentacija finansijskih izvještaja“.

Pojedinačni finansijski su sastavljeni u skladu sa načelom istorijskog troška, osim finansijskih instrumenata raspoloživih za prodaju, koji se procjenjuju po tržišnoj vrijednosti. Ostala finansijska imovina i obaveze su iskazani po amortizovanoj vrijednosti, umanjenoj za odgovarajuće ispravke vrijednosti.

Društvo je u sastavljanju ovih pojedinačnih finansijskih iskaza primjenjivalo računovodstvene politike obrazložene u napomeni 3, koje su zasnovane na računovodstvenim i poreskim propisima Crne Gore.

Zvanična valuta u Crnoj Gori i izvještajna valuta Društva je Euro.

2.2. Koncept nastavka poslovanja

Pojedinačni finansijski izvještaji su sastavljeni u skladu sa konceptom nastavka poslovanja, koji pretpostavlja da će Društvo nastaviti da posluje u predvidljivoj budućnosti.

2.3. Uporedni podaci

Uporedne podatke čine godišnji pojedinačni finansijski izvještaji Društva za 2023. godinu, koji su bili predmet revizije.

2.4. Korišćenje procjenjivanja

Prezentacija pojedinačnih finansijskih izvještaja zahtijeva od rukovodstva korišćenje najboljih mogućih procjena, objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja pojedinačnih finansijskih izvještaja, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja pojedinačnih finansijskih izvještaja, a budući stvarni rezultati mogu se razlikovati od procijenjenih iznosa. Ove procjene se najvećim dijelom odnose na procjene korisnog vijeka upotrebe osnovnih sredstava, procjene obezvrjeđenja potraživanja iz poslovnih odnosa, rezervisanja za prijavljene, a neriješene štete, rezervisanja za nastale, a neprijavljene štete i ostala rezervisanja.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika

Osnovne računovodstvene politike primijenjene prilikom sastavljanja finansijskih izvještaja za 2024. godinu su sledeće:

3.1. Poslovni prihodi

Poslovni prihodi obuhvataju prihode od premije osiguranja i ostale prihode. Prihodi se priznaju po fer vrijednosti primljenih nadoknada ili potraživanja.

Prihodi od premija osiguranja obračunati su iz bruto premija osiguranja i saosiguranja, umanjeni za dio reosiguranja i ispravljeni za promjenu bruto prenosne premije, koja je korigovana za učešće reosiguravača u prenosnoj premiji. Osnov za priznavanje bruto premija osiguranja su fakturisane premije.

Prihodi od premija osiguranja se priznaju kao prihod, u skladu sa rokovima i periodima pokrivanja rizika iz odgovarajućih ugovora o osiguranju i reosiguranju.

Visina bruto premije utvrđena je tarifom premije prema vrsti osiguranja. Bruto premija se sastoji od funkcionalne premije i režijskog dodatka. Funkcionalnu premiju čini tehnička premija, budući da Društvo u skladu sa svojim internim aktima ne izdvaja doprinos za preventivu. Režijski dodatak se koristi za pokriće troškova sprovođenja osiguranja. Maksimalna stopa režijskog dodatka utvrđena je Pravilnikom o maksimalnim stopama režijskog dodatka koji je na snazi od 22.03.2018. a donijet je od strane Odbora direktora Društva.

Ostali prihodi predstavljaju druge stavke koje zadovoljavaju definiciju prihoda i mogu, ali ne moraju da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti Društva.

3.2. Poslovni rashodi

Rashodi obuhvataju rashode za štete, rashode za promjenu neto tehničkih rezervisanja i ostale troškove, doprinose i rezervisanja.

Rashodi za štete su obračunati bruto iznosi šteta ispravljeni za promjenu bruto rezervi za štete. Neto rashodi naknade šteta obračunati su iz bruto naknade šteta, koja je uvećana za troškove vezane za isplatu šteta, umanjena za regresna potraživanja i udio reosiguranja i saosiguranja i korigovana za promjenu bruto rezervisanja za štete i učešće reosiguranja i saosiguranja u tim rezervacijama. Troškovi vezani za isplatu šteta sadrže eksterne i interne troškove procjene opravdanosti iznosa odštetnih zahtjeva, kao i sudske troškove i troškove vještačenja.

Rashode za promjenu neto tehničkih rezervisanja predstavljaju promjene rezervisanja za matematičku rezervu i promjene drugih tehničkih rezervisanja.

Ostali troškovi, doprinosi i rezervisanja obuhvataju troškove nadzornog organa, troškove ispravke vrijednosti premije osiguranja i ostale troškove iz poslova osiguranja. Ostali troškovi se priznaju na obračunskoj osnovi.

3.3. Troškovi sprovođenja osiguranja

Troškovi sprovođenja osiguranja obuhvataju rashode koji proističu iz uobičajenih aktivnosti Društva i čine ih troškovi pribave osiguranja i troškovi uprave.

Troškovi pribave uključuju sve direktne troškove koji nastaju kod zaključivanja ugovora o osiguranju, kao što su troškovi osoblja zaposlenog u prodaji, troškovi provizije i ostale troškove koji se odnose na pribavu osiguranja.

Troškovi uprave predstavljaju troškove sprovođenja osiguranja koji nijesu direktno povezani sa zaključenjem ugovora o osiguranju (amortizacije, zarada, naknada zarada i ostalih primanja zaposlenih, materijalni troškovi, ostali troškovi usluga i drugi troškovi).

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

3.4. Preračunavanje stranih sredstava plaćanja

Sva potraživanja i obaveze u stranim sredstvima plaćanja, preračunavaju se u EUR primjenom zvaničnih deviznih kurseva važećih na dan bilansa stanja.

Poslovne promjene u stranim sredstvima plaćanja tokom godine preračunavaju se u EUR po zvaničnim deviznim kursovima važećim na dan poslovne promjene.

Pozitivne i negativne kursne razlike nastale iz preračuna sredstava i obaveza iskazanih u stranim sredstvima plaćanja i preračunom poslovnih promjena u toku godine priznaju se kao prihod ili rashod perioda u kome su nastale.

3.5. Finansijski prihodi i rashodi

Finansijske prihode čine prihodi od kamata, dobici od finansijskih sredstava i drugi prihodi.

Finansijski rashodi se sastoje od rashoda od kamata, gubitaka od finansijskih sredstava i drugih finansijskih rashoda.

3.6. Naknade za zaposlene

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori, Društvo je u obavezi da plaća doprinose državnim fondovima kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po stopama propisanim relevantnim zakonskim propisima. Društvo je, takođe, obavezno da od bruto plata zaposlenih obustavi doprinose i da ih, u ime zaposlenih, uplati tim fondovima. Doprinosi na teret poslodavca i doprinosi na teret zaposlenih iskazuju se kao rashod perioda na koji se odnose.

Nakon izvršenih uplata doprinosa, Društvo nema daljih zakonskih obaveza u pogledu budućeg plaćanja doprinosa ukoliko fond nema dovoljno sredstava da isplati sve beneficije zaposlenima koji su se penzionisali.

3.7. Porez na dobit i odloženo oporezivanje

Tekući porez na dobit

Porez na dobit se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica. Porez na dobit plaća se po progresivnoj stopi koja iznosi 9% do 100.000,00 EUR, 12% na iznos od 100.000,01 EUR do 1.500.000,00 EUR i 15% za iznos oporezive dobiti preko 1.500.000,01 EUR.

Oporeziva dobit se utvrđuje na osnovu dobiti Društva iskazane u bilansu uspjeha uz usklađivanje prihoda i rashoda po odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica (čl. 8 i 9 za usklađivanje prihoda i čl. 10 do 20 za usklađivanje rashoda).

Poreski propisi Crne Gore ne predviđaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)**3.7. Porez na dobit i odloženo oporezivanje****Odloženi porez na dobit**

Odloženi porez na dobit se obračunava korišćenjem metode obaveza za privremene razlike koje nastanu između poreske osnovice sredstava i obaveza i njihove knjigovodstvene vrijednosti. Odloženi porez na dobit se utvrđuje primjenom poreskih stopa koje su na snazi na dan bilansa stanja i za koje se očekuje da će biti primijenjene u periodu u kome će se odložena poreska sredstva realizovati ili odložene poreske obaveze izmiriti.

Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska sredstva se priznaju za sve odbitne privremene razlike i poreske gubitke i kredite, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do stepena do kojeg će vjerovatno postojati oporeziva dobit od koje se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

Porezi i doprinosi i druge zakonske obaveze koje ne zavise od rezultata poslovanja

Porezi, doprinosi i druge zakonske obaveze koje ne zavise od rezultata poslovanja uključuju porez na imovinu, kao i druge poreze i doprinose u skladu sa republičkim i opštinskim propisima.

3.8. Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja se odnose na softver za vođenje poslovnih knjiga i obračun premije osiguranja.

Nematerijalna ulaganja se inicijalno priznaju po nabavnoj vrijednosti. Nabavnu vrijednost čini fakturna vrijednost sredstava, uvećana za sve troškove nastale do njihovog stavljanja u upotrebu. Naknadno mjerenje nakon početnog priznavanja nematerijalnih ulaganja vrši se po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrijednosti i eventualne akumulirane gubitke zbog obezvrjeđenja.

Amortizacija nematerijalnih ulaganja vrši se primjenom proporcionalnog metoda u roku od 3,3 godine, osim ulaganja koja imaju utvrđen rok važenja, kada se otpisivanje vrši u rokovima koji proističu iz ugovora.

3.9. Nekretnine i oprema

Kao nekretnine i oprema priznaju se sredstva čiji je očekivani korisni vijek upotrebe duži od jedne godine.

Nekretnine i oprema se prilikom početnog priznavanja odmjeravaju po nabavnoj vrijednosti. Nabavnu vrijednost čini fakturna vrijednost nekretnina i opreme, uvećana za sve troškove nastale do njihovog stavljanja u upotrebu.

Nakon početnog priznavanja nekretnine i oprema se iskazuju po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrijednosti i eventualne akumulirane gubitke zbog obezvrjeđenja.

Naknadni troškovi se uključuju u nabavnu vrijednost sredstva ili se priznaju kao posebno sredstvo, ukoliko je primjenljivo, samo kada postoji vjerovatnoća da će Društvo u budućnosti imati ekonomsku korist od tog sredstva i ako se njegova vrijednost može pouzdano izmjeriti. Svi drugi troškovi tekućeg održavanja terete bilans uspjeha perioda u kome su nastali.

Dobici ili gubici nastali pri otuđenju ili rashodovanju nekretnina i opreme utvrđuju se iz razlike između iznosa dobijenog prodajom i knjigovodstvene vrijednosti i priznaju se u korist ili na teret bilansa uspjeha.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

3.10. Amortizacija

Amortizacija nekretnina i opreme obračunava se na nabavnu vrijednost, proporcionalnim metodom, primjenom stopa koje se utvrđuju na osnovu procijenjenog korisnog vijeka upotrebe sredstava.

Amortizacija se obračunava počevši od narednog mjeseca za novonabavljene nekretnine i opremu, odnosno obračunom na vrijednost nekretnina i opreme, utvrđenu krajem prethodne godine, za ostale nekretnine i opremu.

Primijenjene stope su sledeće:

	Procijenjeni	Stopa	Stopa koja se
	Korisni vijek	amortizacije	priznaje
	(godina)	(%)	u poreskom bilansu
			(%)
Građevinski objekti	40	2,50	5,00
Kancelarijske mašine, računari i računarska oprema (hardware & software) i licence	3,33	30,00	30,00
Vozila	5	20,00	15,00
Kancelarijski namještaj	6,67	15,00	20,00
Ostala oprema	5	20,00	20,00

U skladu sa članom 13. Zakona o porezu na dobit pravnih lica obračun amortizacije za poreske svrhe se razlikuje od obračuna amortizacije za računovodstvene svrhe. Amortizacija građevinskih objekata za poreske svrhe obračunava se primjenom proporcionalnog metoda, a za licence i opremu primjenom degresivnog metoda.

3.11. Obezbvrjeđenje vrijednosti imovine

Društvo na dan bilansa stanja preispituje vrijednosti po kojima je iskazana materijalna imovina i procjenjuje da li postoje nagovještaji da je vrijednost nekog sredstva umanjena. U slučaju da postoje takve naznake, procjenjuje se nadoknadivi iznos sredstava, kako bi se utvrdio iznos obezbvrjeđenja. Gubitak zbog umanjenja vrijednosti se priznaje u visini iznosa za koji je knjigovodstvena vrijednost sredstva veća od njegove nadoknadiive vrijednosti.

Nadoknadiiva vrijednost je neto prodajna vrijednost umanjena za troškove prodaje ili upotrebna vrijednost, zavisno od toga koja je od te dvije vrijednosti veća.

Na dan 31.12.2024. godine, na osnovu procjene rukovodstva Društva, ne postoje indicije da je došlo do obezbvrjeđenja vrijednosti imovine.

3.12. Investicione nekretnine

Investiciona nekretnina je ulaganje u nekretninu koju Društvo ne koristi za neposredno obavljanje djelatnosti, nego radi sticanja prihoda od zakupa.

Investiciona nekretnina se inicijalno priznaje po nabavnoj vrijednosti. Nabavna vrijednost sadrži nabavnu cijenu i neposredno pripadajuće troškove. Početno priznavanje investicionih nekretnina vrši se primjenom metoda nabavne vrijednosti predviđenog MRS 40 – Investicione nekretnine. Obračun amortizacije investicionih nekretnina vrši se proporcionalnim metodom po stopi od 2,50 %.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)**3.13. Finansijska sredstva**

Finansijska imovina razvrstana je u sljedeće kategorije: hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju, hartije od vrijednosti koje se drže do dospelja, hartije od vrijednosti namijenjene trgovanju, dugoročni krediti, udijeli u drugim društvima, investicione nekretnine, druga dugoročna finansijska ulaganja i potraživanja iz poslovnih odnosa. Klasifikacija finansijske imovine zavisi od prirode i namjene finansijskog sredstva i utvrđena je u vrijeme početnog priznavanja.

Finansijska ulaganja raspoloživa za prodaju

Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju se početno odmjeravaju po nabavnoj vrijednosti na dan trgovanja. U nabavnu vrijednost se uključuju transakcioni troškovi nabavke. Nakon početnog priznavanja, hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju se na dan bilansa stanja odmjeravaju po fer vrijednosti. Fer vrijednost ulaganja se zasniva na važećim cijenama ponude. Nerealizovani dobici i gubici koji proisteknu iz promjena u fer vrijednosti hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju iskazuju se u okviru kapitala.

Kada se hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju otuđe, kumulirane korekcije poštene vrijednosti priznate u okviru kapitala knjiže se u bilansu uspjeha kao dobici ili gubici od ulaganja u hartije od vrijednosti.

Hartije od vrijednosti koje se drže do dospelja

Društvo je 01.04.2022. izvršilo reklasifikaciju dijela hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju u hartije od vrijednosti koje se drže do dospelja. Reklasifikacija je izvršena poštujući propise standarda MRS 39, koji propisuje da se reklasifikacija dozvoljava u uslovima kada se promijene namjere ili sposobnosti, ili u rijetkim slučajevima kada pouzdano odmjeravanje fer vrijednosti nije više moguće (paragraf 54, 46(c) i 47). Takođe, Društvo ispunjava kriterijume paragrafa 9 koji zahtijeva da u prethodne dvije finansijske godine nije bilo prodaje hartija od vrijednosti klasifikovanih kao one koje se drže do dospelja, kao ni reklasifikacija hartija od vrijednosti koje se drže do dospelja u raspoložive za prodaju.

U skladu sa paragrafom 55(b) Društvo je kao početnu vrijednost hartija od vrijednosti koje se drže do dospelja prikazalo njihovu fer vrijednost u trenutku reklasifikacije. Fer vrijednost hartija od vrijednosti, koja uključuje i revalorizaciju rezerve na dan reklasifikacije jeste njihova *nova nabavna vrijednost*, a revalorizaciju rezerve se amortizuju kroz bilans uspjeha korišćenjem metode efektivne kamatne stope.

Ulaganja u hartije od vrijednosti namijenjene trgovanju

Hartije od vrijednosti namijenjene trgovanju se početno iskazuju po nabavnoj vrijednosti na dan trgovanja. Nakon početnog priznavanja, finansijska sredstva se na dan bilansa stanja vrednuju po fer vrijednosti. Razlika između fer vrijednosti i knjigovodstvene vrijednosti na datum bilansa stanja direktno se priznaje kao prihod ili rashod perioda u kojem je nastala. Fer vrijednost hartija od vrijednosti koje se kotiraju na aktivnom tržištu zasniva se na važećim cijenama ponude.

Kredit i potraživanja

Kredit i potraživanja predstavljaju nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili utvrdim rokovima plaćanja koja se ne kotiraju ni na jednom aktivnom tržištu. Nakon početnog vrednovanja kredit i potraživanja se vrednuju po amortizovanom trošku korišćenjem metode efektivne kamatne stope.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

3.13. Finansijska sredstva (nastavak)

Potraživanja iz poslovnih odnosa

Potraživanja za premiju i druga potraživanja čine potraživanja za fakturisane iznose premija osiguranja koja nijesu naplaćena na dan bilansa, kao i druga kratkoročna potraživanja.

Potraživanja se inicijalno priznaju po nominalnoj vrijednosti, a na dan bilansa se iskazuju po nominalnoj vrijednosti umanjenoj za procjenu rukovodstva o potencijalnoj nenaplativosti potraživanja.

Ispravka vrijednosti formira se za sva ona potraživanja za premiju osiguranja koja nijesu naplaćena u roku od 90 dana.

Umanjenje vrijednosti finansijske imovine

Društvo provjerava na datum sastavljanja finansijskih izvještaja da li postoje objektivni dokazi za obezvrjeđenje finansijske imovine.

Finansijska imovina je pretrpjela umanjenje vrijednosti tamo gdje postoji objektivni dokaz da će procijenjeni budući novčani tokovi od imovine biti izmijenjeni kao rezultat jednog ili više događaja koji su se desili nakon početnog priznavanja finansijske imovine.

Objektivni dokaz umanjenja vrijednosti finansijske imovine može uključiti:

- značajnu finansijsku teškoću pravnog lica; ili
- kašnjenje ili propust u plaćanju; ili
- kada postane vjerovatno da će dužnik otići pod stečaj ili finansijsku reorganizaciju.

Iznos troška po osnovu ispravke vrijednosti se priznaje u okviru bilansa uspjeha u okviru ostalih rashoda. Naknadna naplata potraživanja koje je ranije bilo ispravljeno ili otpisano priznaje se u bilansu uspjeha u okviru ostalih prihoda.

Prestanak priznavanja finansijske imovine

Društvo prestaje priznavati finansijsku imovinu samo kada ugovorna prava na novčane tokove od finansijske imovine isteknu ili ako prenese finansijsku imovinu, pa samim tim i sve rizike i nagrade od vlasništva sredstva na drugi subjekt.

Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Gotovina i gotovinski ekvivalenti obuhvataju gotovinu na žiro i deviznim računima Društva i gotovinu u blagajni.

Obaveze iz poslovanja

Obaveze prema dobavljačima i ostale obaveze iz poslovanja prvobitno se iskazuju u nominalnim iznosima, a nakon toga se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti uz primjenu ugovorene kamatne stope.

Društvo prestaje priznavati finansijske obaveze samo kada one prestanu postojati, tj. kada su ispunjene, otkazane ili istekle.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

3.14. Kapital

Na osnovu Zakona o osiguranju kapital Društva čini zbir osnovnog i dopunskog kapitala, umanjen za odbitne stavke.

U skladu sa odredbama člana 21 Zakona o osiguranju akcijski kapital Društva koje obavlja poslove životnih osiguranja ne može biti manji od 3.000.000 €.

Osnovni kapital društva za osiguranje čine:

- 1) uplaćeni akcijski kapital društva za osiguranja, izuzev akcijskog kapitala uplaćenog na osnovu kumulativnih povlašćenih akcija;
- 2) rezerve kapitala koje se ne odnose na obaveze iz osiguranja;
- 3) rezerve iz dobiti;
- 4) prenesena dobit iz prethodnih godina.

Obračunati osnovni kapital umanjuje se za:

- 1) otkupljene sopstvene akcije;
- 2) nematerijalnu imovinu;
- 3) preneseni gubitak i gubitak tekuće godine;
- 4) razliku nediskontovanih i diskontovanih tehničkih rezervi za rezervisane štete.

Dopunski kapital društva za osiguranje čine:

- 1) akcijski kapital uplaćen na osnovu kumulativnih povlašćenih akcija;
- 2) podređeni dužnički instrumenti;
- 3) rezerve kapitala povezane sa kumulativnim povlašćenim akcijama;
- 4) druge kategorije.

Druge kategorije dopunskog kapitala su:

- 1) vrijednost matematičke rezerve koja u obračunu ne uzima u obzir stvarni trošak pribavljanja osiguranja umanjena za vrijednost matematičke rezerve koja u obračunu uzima u obzir stvarni trošak pribavljanja, pri čemu stvarni troškovi pribavljanja u obračunu matematičke rezerve ne smiju prelaziti 3,5 % osigurane sume;
- 2) revalorizacije rezerve koje ne ulaze u sastav imovine za pokriće tehničkih rezervi.

Društvo za osiguranje može u obračun dopunskog kapitala uključiti druge kategorije samo na osnovu saglasnosti regulatornog organa.

Iznos dopunskog kapitala ne može prelaziti 50% iznosa osnovnog kapitala.

Prilikom obračuna kapitala društva za osiguranje, zbir osnovnog i dopunskog kapitala umanjuje se za:

- udjele u drugim društvima za osiguranje, društvima za reosiguranje, bankama, brokerskim i dilerskim društvima, društvima za upravljanje i drugim finansijskim institucijama, ako ti udjeli prelaze iznos od 20% učešća u kapitalu i ulaze u obračun adekvatnosti kapitala tih društava;
- ulaganja u podređene dužničke instrumente i druga ulaganja u društva iz tačke 1 ovog člana, koja se uzimaju u obzir pri obračunu adekvatnosti kapitala tih društava;
- akcije koje se ne kotiraju na organizovanom tržištu i druga sredstva koja nije moguće koristiti za izmirenje dospjelih novčanih obaveza.

3.15. Garantni kapital

Radi obezbjeđenja trajnog izvršenja obaveza, Društvo je prema odredbama Zakona o osiguranju, dužno da ima garantni kapital. Garantni kapital Društva čini zbir osnovnog i dopunskog kapitala u skladu sa Zakonom.

Društvo je dužno da garantni kapital održava najmanje u visini akcijskog kapitala propisanim Zakonom o osiguranju.

Garantni kapital ne smije biti manji od 1/3 margine solventnosti.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)**3.16. Revalorizacione rezerve**

U okviru računa nerealizovani dobici i gubici po osnovu usklađivanja fer vrijednosti hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju iskazuju se pozitivni i negativni efekti promjene fer vrijednosti hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju. U skladu sa MRS 39 (stav 55b) dobici i gubici po osnovu promjene poštene (fer) vrijednosti finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju iskazuju se u okviru kapitala, odnosno revalorizacionih rezervi sve do prodaje ili otuđenja tih sredstava, kada se neto dobitak ili gubitak iskazan u kapitalu, odnosno revalorizacionim rezervama prenosi u prihode ili rashode.

U okviru računa nerealizovani dobici i gubici iskazana je i revalorizaciona rezerva hartija od vrijednosti koje su reklasifikovane iz kategorije raspoložive za prodaju u kategoriju do dospjeća. Iznos revalorizacionih rezervi će se amortizovati kroz bilans uspjeha korišćenjem metoda efektivne kamatne stope u skladu sa MRS 39 (paragraf 55a).

3.17. Bruto tehničke rezerve

Formiranje tehničkih rezervi je propisano Zakonom o osiguranju, podzakonskim aktima i internim pravilnicima.

Osiguravajuće društvo mora za sve poslove osiguranja, koje obavlja, formirati odgovarajuće tehničke rezerve, koje su namijenjene pokriću budućih obaveza iz osiguranja i eventualnih gubitaka zbog rizika, koji proizilaze iz poslova osiguranja koje obavlja.

Osiguravajuće društvo koje se bavi poslovima životnih osiguranja mora formirati sledeće vrste tehničkih rezervi:

- rezerve za prenosne premije;
- rezerve za štete;
- matematičku rezervu i rezerve za učešće u dobiti i
- ostale tehničke rezerve (rezerve za neistekle rizike).

Prenosne premije

Obračun prenosne premije vrši se prema vremenu trajanja osiguranja, odnosno metodom pro-rata-temporis.

Prenosna premija osiguranja života iskazuje se u okviru matematičke rezerve, dok se prenosna premija dopunskih osiguranja iskazuje posebno u bilansima.

Rezerve za štete

Rezervisane štete obrazuju se u visini procijenjenog iznosa obaveza za nastale prijavljene, a neriješene štete i nastale neprijavljene štete u tekućem periodu.

Rezerve za nastale, prijavljene a neriješene štete se obračunavaju za sve štete koje su prijavljene Društvu, a koje nijesu riješene do kraja obračunskog perioda, i to pojedinačnom procjenom za svaku štetu. Za nastale prijavljene neriješene štete u redovnom postupku za koje je utvrđen pravni osnov, ali nijesu pribavljeni potrebni dokumenti na osnovu kojih bi se mogao pouzdano obračunati iznos rezervacije, visina rezervacije se utvrđuje, za svaku štetu posebno, najmanje u visini prosječnog iznosa šteta riješenih u tekućoj godini za vrstu osiguranja kojoj ta šteta pripada.

Za rezervisane nastale, a neprijavljene štete za dopunska osiguranja uz osiguranje života se vrši obračun rezervacije koristeći Chain ladder metodu. Rezervacija za nastale neprijavljene štete obuhvata i rezerve za nastale a nedovoljno riješene štete, odnosno štete koje bi mogle biti reaktivirane, kao i za štete u prenosu.

Za obračun bruto rezervisanih šteta po vrstama osiguranja, ukupni iznosi rezervisanih nastalih prijavljenih, a neriješenih šteta i nastalih neprijavljenih šteta koriguju se koeficijentom rezervacije troškova vezanih za rješavanje i isplatu šteta.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)***Matematička rezerva i rezerve za učešće u dobiti***

Matematička rezerva obrazuje se u visini sadašnje vrijednosti budućih obaveza društva za osiguranje umanjene za sadašnju vrijednost budućih obaveza ugovarača osiguranja (premija osiguranja) i izračunava se za svaki pojedini ugovor o osiguranju.

Rezerva za učešće u dobiti podrazumijeva rezervu za dobit koja se pripisuje pojedinim polisama u skladu sa tehničkim osnovama pojedinih tarifa osiguranja života i Pravilnikom o formiranju i korišćenju rezervi za učešće u dobiti. Odlukom Odbora direktora Društvo određuje krajem jedne poslovne godine visinu ukupne kamatne stope za najmanje dvije naredne poslovne godine. Na taj način se Društvo obavezuje da će u svom bilansu iskazivati tu rezervu bez obzira na rezultate poslovanja.

Rezerve za neistekle rizike

Rezerve za neistekle rizike za dopunska osiguranja uz osiguranje života obrazuju se za pokriće obaveza iz osiguranja koje nastaju u narednom periodu po ugovorima o osiguranju iz tekućeg perioda, odnosno za pokriće očekivanog iznosa šteta i troškova u narednom periodu ako taj očekivani iznos prelazi iznos rezervi za prenosne premije. Rezerve za neistekle rizike na 31.12.2024. iznose 0,00 EUR.

3.18 Ostala rezervisanja**Rezervisanja za penzije, jubilarne nagrade i otpremnine**

Zahtjev za rezervisanja za penzije, jubilarne nagrade i otpremnine je proistekao iz stadnarada MRS 19. Njihov smisao je da se ovi budući izdaci relno procijene, i da se troškovima ravnomjerno optereti cijeli period u kom se oni stvaraju. Prema tome, trošak otpremnine ne nasataje samo u trenutku kada zaposleni odlazi u penziju, već tokom čitavog radnog vijeka kod poslodavca. Pri obračunu rezervisanja za dugoročne naknade neophodno je uvažiti osnovne principe finansijske i aktuarske matematike.

3.19. Upravljanje rizicima

Pod upravljanjem rizicima podrazumijevaju se sve mjere za prepoznavanje i ovladavanje rizicima, kojima je Društvo izloženo. Drugim riječima, upravljanje rizicima je sveukupnost propisa, politika i procedura koji su međusobno usklađeni i koordinisani, te mjera i postupaka za prepoznavanje, nadziranje i zaštitu od rizika. Zadatak upravljanja rizicima je svjesno i ciljano prihvatanje rizika i njihovo sistemsko vrednovanje, upravljanje, nadgledanje kao i pripremanje alternativnih mjera, kako bi se pravovremeno moglo postupati protiv potencijalnih štetnih događaja.

Sistem upravljanja rizikom ima za cilj da postigne i finansijske i strateške ciljeve Društva i da obezbijedi kontinuirano postojanje kompanije s jedne strane i da ispuni zakonske zahtjeve i zahtjeve solventnosti s druge strane. Ovi ciljevi se mogu postići kroz sisteme interne kontrole i upravljanja rizicima koji su usklađeni sa poslovnom strategijom Društva.

Društvo je svojim poslovnim aktivnostima izloženo rizicima kao što su:

- Preuzeti rizik životnog osiguranja,
- Upravljanje imovinom i pasivom (ALM),
- Rizici ulaganja/tržišni rizici
- Rizik likvidnosti,

- Koncentracijski rizik,
- Operativni rizici,
- Reosiguranje,
- Rizik neispunjenja obaveza druge ugovorne strane,
- Strateški i reputacijski rizici.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)**3.19. Upravljanje rizicima (nastavak)****a) Rizik osiguranja**

Rizik osiguranja se odnosi na neizvjesnost poslova osiguranja. Rizike koji svaki od ugovora o osiguranju nosi čine mogućnost da se osigurani slučaj desi, kao i neodređenost iznosa odštete koji se po tom osnovu traži. Po samoj prirodi ugovora o osiguranju, ovaj rizik zavisi od slučajnosti i zbog toga je nepredvidiv. S obzirom na činjenicu da su društva za osiguranje profesionalni preuzimaoci rizika, rizik osiguranja je područje koje predstavlja srž osiguravajuće djelatnosti. Djelatnost osiguranja je oduvijek obraćala pažnju na osiguranje i rezervisanje, jer je to stvarni posao osiguranja. Ograničavanje rizika osiguranja u Društvu se obavlja prije svega primjenom strogih pravila prihvatanja ponuda osiguranja.

b) Upravljanje imovinom i pasivom (ALM)

Rizik upravljanja imovinom i obavezama (dalje u tekstu: ALM rizik) predstavlja rizik koji proizilazi iz neusklađenosti bilansnih pozicija imovine i obaveza, pri čemu se naglasak stavlja na ročnu i valutnu (ne)usklađenost navedenih pozicija. U širem smislu, rizik upravljanja imovinom i obavezama obuhvata i upravljanje rizikom likvidnosti.

Kao strateški cilj na aktivnoj strani definisani su tzv. „durations-limit“ koji su usklađeni s ročnošću na pasivnoj strani tokom izračunavanja ALM za životna osiguranja. Potpuna usklađenost imovine i obaveza nije strateški cilj Društva. Naime, ročna neusklađenost imovine i obaveza proizlazi iz same prirode imovine na aktivnoj strani i dužine trajanja ugovora na pasivnoj strani bilansa. Ročnost obaveza u pravilu je duža od ročnosti na aktivnoj strani.

Teži se najboljem mogućem valutnom usklađivanju imovine i obaveza, odnosno teži se tome da da postoji valutna usklađenost investicije sa rezervama u portfelju (euro ugovori su pokriveni euro investicijama).

c) Tržišni rizik /Rizici ulaganja

Prema zahtjevima, sva sredstva moraju biti uložena na način da se osigura sigurnost, kvalitet, likvidnost i profitabilnost portfelja u cjelini. Uopšteno govoreći, primjenjuje se princip slobode ulaganja, uzimajući u obzir tzv. princip „opreznosti“ tako da se velika pažnja posvećuje praćenju i upravljanju rizicima ulaganja.

U Društvu su tržišni rizici podijeljeni na sledeće podrizike:

- Rizik kamatnih stopa,
- Rizik ulaganja u akcije, udjele u kapitalu i sl.,
- Rizik nekretnina,
- Rizik raspona,
- Valutni rizik,
- Rizik koncentracije.

Područje ulaganja vođeno je načelom „Prudent Person Principles“ tj. načela opreznosti pri čemu se naglasak stavlja na sigurnost, održivost ulaganja, dugoročni uspjeh i prinos. To proizlazi iz dugogodišnje tradicije ulaganja u sigurnu imovinu, izbjegavajući pri tom rizične i netransparentne proizvode. Osim toga za svaku klasu imovine postoje unaprijed definisani rasponi i limiti ulaganja. Posebna pažnja se poklanja na likvidnosti ulaganja.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)
3.19. Upravljanje rizicima (nastavak)
d) Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik gubitka koji proizlazi iz postojeće ili očekivane nemogućnosti Društva da podmiri svoje novčane obaveze odmah po njihovome dospjeću.

Najčešći razlozi koji mogu dovesti do rizika likvidnosti su :

- pad vrijednosti i stepena utrživosti likvidne imovine,
- porast ročne neusklađenosti imovine i obaveza,
- nedovoljna finansijska snaga kompanije i percepcija tržišta, što zavisi od niza parametara (npr. profil rizika, koeficijent solventnosti, profitabilnost, očekivani budući trendovi, rejting itd.),
- nizak koeficijent likvidnosti.

U cilju dobrog upravljanja rizikom likvidnosti Društvo sprovodi sledeće:

- Planiranja očekivanih i poznatih novčanih priliva i odliva na mjesečnoj osnovi,
- Kontinuirano praćenje likvidnosti,
- Izračunavanje pokazatelja likvidnosti,
- Donošenje planova u slučaju nastanka nelikvidnosti.

Preko obračuna pokazatelja likvidnosti obezbjeđuje se informisanost o stanju likvidnosti Društva. Pokazatelj likvidnosti mora kontinuirano iznositi 100% ili više da bi se smatralo da je Društvo likvidno. Društvo je likvidno i tokom godine je zadovoljavalo zakonske zahtjeve za plaćanjem šteta i drugih obaveza na vrijeme.

Sledeća tabela predstavlja ročnost dospjeća sredstava i obaveza na dan 31.12.2024.

	do 1 mjesec	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 12 mjeseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
Dugoročna finansijska ulaganja	-	-	-	42.469.004	6.350.170	48.819.174
Kratkoročna finansijska ulaganja	-	-	22.544.141	-	-	22.544.141
Kratkoročna sredstva	1.131.522	-	-	-	-	1.131.522
Kratkoročna potraživanja	193.132	88.737	9.570	-	-	291.440
Ukupno	1.324.654	88.737	22.553.711	42.469.004	6.350.170	72.786.277

	do 1 mjesec	od 1 do 3 mjeseca	od 3 do 12 mjeseci	od 1 do 5 godina	preko 5 godina	Ukupno
Matematička rezerva i dr.tehn.rezerv	80.359	330.263	1.887.729	16.251.952	35.323.012	53.873.315
Ostale tehničke rezerve	91.641	155.899	134.179	417.381	209.504	1.008.604
Kratkoročne obaveze	721.753	241.495	-	-	-	963.248
Rezervisanja	893.753	727.657	2.021.908	16.669.333	35.532.516	55.845.167

Ročna neusklađenost na 31.12.2024.	430.901	(638.920)	20.531.803	25.799.671	(29.182.346)	16.941.110
---	----------------	------------------	-------------------	-------------------	---------------------	-------------------

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)**3.19. Upravljanje rizicima (nastavak)****e) Koncentracijski rizik**

Rizik koncentracije je rizik koji proizlazi iz izloženosti društva za osiguranje pojedinačnim rizicima ili međusobno zavisnim rizicima kod kojih je potencijal gubitka tako značajan da ugrožavaju solventnost odnosno finansijski položaj društva za osiguranje.

Koncentracije u investicionoj oblasti moraju biti isključene od početka postavljanjem odgovarajućih ograničenja. Ovo se generalno obezbjeđuje širokom diverzifikacijom investicionog portfelja. Društvo je svoja sredstva ulagalo u skladu sa Zakonom o osiguranju, odnosno vršilo je deponovanje i ulaganje tehničkih rezervi u skladu sa Pravilnikom o deponovanju i ulaganju sredstava tehničkih rezervi društva za osiguranje.

Sledeća tabela prikazuje strukturu investicija Društva na dan 31.12.2024., odnosno njihovo pojedinačno učešće u ukupnim investicijama:

Vrsta finansijske investicije na 31.12.2024	Iznos u EUR	Učešće
Obveznice koje je izdala Crna Gora	64.599.020	84,30%
Obveznice država članica EU	3.265.038	4,26%
Obveznice međunarodnih finansijskih institucija	3.499.256	4,57%
Dugoročni krediti u zemlji - zaposleni	262.088	0,34%
Dugoročni krediti - povezana lica	1.447.770	1,89%
Investicione nekretnine	38.680	0,05%
Udjeli i učešća u društvima	1.200.001	1,57%
Pozajmice date osiguranicima	897.206	1,17%
Kratkoročna sredstva	1.422.962	1,86%
Ukupno:	76.632.021	100%

f) Operativni rizici

Predstavlja opasnost od gubitaka koji nastaju zbog grešaka ili šteta uzrokovanih neadekvatnim internim procesima, osobama, sistemima i spoljnim događajima. Društvo je uspostavilo sistem upravljanja rizicima čiji je osnovni cilj ostvarivanje planiranih strateških ciljeva. Upravljanje rizicima vrši se na način kojim će se obezbjeđiti trajno održavanje stepena izloženosti rizicima na nivou koji neće ugroziti imovinu i poslovanje Društva, zaštitu interesa osiguranika i drugih povjerilaca Društva, a u skladu sa zakonom, drugim zakonskim propisima i aktima Društva, dobrim poslovnim običajima i poslovnom etikom.

g) Reosiguranje

Reosiguranje se koristi za ograničavanje rizika preuzetih od strane ugovarača osiguranja (= rizik preuzimanja), u okviru kojeg se pokrivaju glavni rizici / izloženosti, homogenizacijom portfelja i smanjenjem volatilnosti.

h) Rizik neispunjenja obaveza druge ugovorne strane

Rizik druge ugovorne strane (uključujući i kreditni rizik) je rizik od gubitka ili nepovoljne promjene u finansijskom statusu koji proizlazi iz promjena u kreditnom kvalitetu izdavaoca vrijednosnih papira, govornih strana i ostalih dužnika prema kojima osiguravajuće Društvo ima potraživanja. Javlja se u obliku rizika neispunjenja obaveza druge ugovorne strane, rizika raspona ili koncentracije tržišnih rizika. Društvo je vršilo ulaganja u skladu sa zakonskim propisima. Detaljniji opis ulaganja možemo vidjeti u tačkama od 14 do 19.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

3.19. Upravljanje rizicima (nastavak)

i) Strateški i reputacijski rizik

Pod strateškim rizikom podrazumijeva se rizik nepovoljnog razvoja Društva uzrokovanog strateškim poslovnim odlukama, odnosno, sprovođenjem istih. Strateški rizici uglavnom se odnose na strateški smjer Društva, korporativno upravljanje, operativnu i strukturalnu organizaciju, kao i korporativnu kulturu. Reputacijski rizik je rizik koji proizlazi iz mogućeg ugrožavanja ugleda Društva kao posljedica negativne percepcije od strane šire javnosti (npr. stranke, poslovni partneri). Reputacijski rizik se često javlja u vezi s ostalim rizicima.

3.20. Pravična (fer) vrijednost

Poslovna politika Društva je da objelodani informacije o pravičnoj vrijednosti aktive i pasive za koju postoje zvanične tržišne informacije i kada se pravična vrijednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrijednosti. Ne postoji dovoljno tržišnog iskustva, kao ni stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje potraživanja i ostale finansijske aktive i pasive, pošto zvanične tržišne informacije nijesu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi u odsustvu aktivnog tržišta.

Rukovodstvo Društva vrši procjenu rizika i u slučajevima kada se ocijeni da vrijednost po kojoj se imovina vodi u poslovnim knjigama neće biti realizovana, vrši ispravku vrijednosti.

Po mišljenju rukovodstva Društva, iznosi u ovim finansijskim izvještajima odražavaju vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja.

U narednoj tabeli dat je uporedni pregled knjigovodstvene i fer vrijednosti:

Vrste finansijskih investicija	Knjigovodstvena vrijednost	Fer vrijednost
Državne obveznice	64.599.020	65.915.118
Obveznice država članica EU	3.265.038	3.265.038
Obveznice međunarodnih finansijskih institucija	3.499.256	3.499.256
Depoziti i druga dugoročna finansijska ulaganja	2.607.064	2.607.064
Investicione nekretnine	38.680	61.000
Udjeli u društvima	1.200.001	1.200.001
Kratkoročna sredstva	1.422.962	1.422.962
Ukupno	76.632.021	77.970.438

Shodno MSFI 13, fer vrijednost za finansijske instrumente je prikazana niže:

Vrsta finansijskih investicija	Knjigovodstvena vrijednost	Fer vrijednost	Nivo1	Nivo2	Nivo3
Državne obveznice	64.599.020	65.915.118	44.263.598	21.651.519	-
Obveznice država članica EU	3.265.038	3.265.038	3.265.038	-	-
Obveznice međunarodnih finansijskih institucija	3.499.256	3.499.256	3.499.256	-	-
depoziti i druga dug.fin.ulag.	2.607.064	2.607.064	-	-	2.607.064
Investicione nekretnine	38.680	61.000	-	-	61.000
Udjeli u društvima	1.200.001	1.200.001	-	-	1.200.001
Kratkoročna sredstva	1.422.962	1.422.962	-	-	1.422.962
Ukupno	76.632.021	77.970.438	51.027.892	21.651.519	5.291.026

4. Prihodi od premije osiguranja i saosiguranja

Prihodi od premija osiguranja i saosiguranja su prikazani kako slijedi :

	(u Eur)	
	2024.	2023.
Obračunate bruto premije osiguranja	7.450.639	7.519.425
Smanjenje za udio reosiguranja u premijama osiguranja	(409.008)	(418.282)
Promjene bruto prenosnih premija	6.193	(5.213)
Promjene prenosnih premija za reosiguravajući dio	(2.657)	2.356
	7.045.167	7.098.286

4.1. Obračunata premija osiguranja sastoji se od:

	(u Eur)	
	2024.	2023.
Osiguranje života za slučaj smrti i doživljenja	6.633.195	6.704.138
Rentno osiguranje	20.000	9.327
Dopunsko osiguranje za nezgode	797.444	805.960
	7.450.639	7.519.425

4.2. Smanjenje za udio reosiguravača u premiji osiguranja:

	(u Eur)	
	2024.	2023.
Smanjenje za udjele učešća reosiguravača u premiji osiguranja života -povezana lica	179.570	185.710
Smanjenje za udjele učešća reosiguravača u premiji osiguranja za dopunska osiguranja života-povezana lica	229.438	232.572
	409.008	418.282

5. Neto prihodi od ostalih usluga

	(u Eur)	
	2024.	2023.
Prihodi od dodatka za zaključenje ugovora o osiguranju	288	342
Ostali poslovni prihodi	955	830
Prihodi od usklađivanja potraživanja od premije	26.778	30.382
	28.021	31.554

6. Rashodi naknada šteta

Rashodi od naknada šteta obuhvataju:

	(u Eur)	
	2024.	2023.
Obračunate bruto naknade šteta	5.397.708	3.572.430
Troškovi vezani za isplatu šteta	33.181	32.964
Umanjenje za udio reosiguravača u naknadama šteta	(158.323)	(154.232)
Promjene bruto rezervisanja za nastale prijavljene štete	127.340	8.772
Promjene rezervisanja za nastale prijavljene štete za saosiguravajući i reosiguravajući dio	(8.704)	9.097
Promjene bruto rezervisanja za nastale neprijavljene štete	(22.613)	(40.116)
Promjene za udjele reosiguravača u rezervisanjima za nastale neprijavljene štete	6.784	14.692
	5.375.373	3.443.607

6.1. Obračunate bruto naknade šteta po vrsti osiguranja:

	(u Eur)	
	2024.	2023.
Osiguranje života	5.038.942	3.331.418
Rentno osiguranje	20.945	15.633
Osiguranje nezgode, dopunsko osiguranje života	347.997	237.716
	5.407.884	3.584.767

Ukupan iznos riješenih, odnosno isplaćenih šteta u poslovnoj 2024. godini je 5.407.884€, što znači da su sve likvidirane štete i isplaćene.

6.2. Umanjenje za udjele saosiguravača, reosiguravača i retrocesionara u štetama:

	(u Eur)	
	2024.	2023.
Umanjenje za udjele reosiguravača-naknada osiguranja života - povezana lica	53.924	82.917
Umanjenje za udjele reosiguravača, dopunsko osiguranje života -povezana lica	104.399	71.315
	158.323	154.232

Društvo je reosiguranje nepokrivenih rizika izvršilo pod uslovima i na način predviđen Pravilnikom o uslovima i načinu saosiguranja i reosiguranja i u skladu sa zaključenim ugovorima o reosiguranju.

6.3. Promjene bruto rezervisanja za nastale prijavljene štete

U skladu sa odredbama Pravilnika o kontnom okviru i sadržaju računa o kontnom okviru društava za osiguranje, utvrđena je i knjižena razlika rezervisanja u iznosu od 127.340€ (2023. godine 8.772€).

7. Rashodi za promjene neto tehničkih rezervisanja

	(u Eur)	
	2024.	2023.
Promjene bruto matematičkih rezervisanja	1.128.353	3.025.744
Promjene drugih tehničkih rezervisanja-udjela u dobiti	(111.595)	31.608
	1.016.758	3.057.352

7.1. Promjene matematičkih rezervisanja

Promjena matematičkih rezervisanja u iznosu 1.128.353 € (2023. godine 3.025.744 €) nastala je po sledećim osnovama:

	(u Eur)	
	2024.	2023.
Promjene matematičkih rezervi	1.219.950	2.927.174
Promjene prenosne premije osiguranja života	(17.129)	100.373
Promjene prenosne premije osiguranja života za reosiguranje-povezana lica	2.915	2.980
Promjene pripadajuće dobiti	(77.383)	(4.783)
	1.128.353	3.025.744

7.2. Promjene drugih tehničkih rezervisanja-udjela u dobiti

Promjene ostalih tehničkih rezervisanja – udjela u dobiti, iskazane su smanjenjem u iznosu 111.595 € (2023. godine povećanjem 31.608 €).

8. Ostali troškovi, doprinosi i rezervisanja

	(u Eur)	
	2024.	2023.
Troškovi nadzornog organa	74.642	70.474
Troškovi ispravke vrijednosti premije osiguranja	26.765	26.778
Otpis premije osiguranja	1.013	105
Rezerv.za penzije, jubil.nagrade i otpremnine	21.248	-
	123.668	97.357

Troškovi ispravke vrijednosti potraživanja u iznosu 26.765 € iskazani su po osnovu potraživanja starijih od 90 dana.

9. Troškovi sprovođenja osiguranja

Troškovi sprovođenja osiguranja obuhvataju: troškove sticanja osiguranja i sve druge operativne troškove koji su neophodni za obavljanje djelatnosti osiguranja (amortizacija, zarade, materijalni troškovi, troškovi ostalih usluga). Ukupni troškovi sprovođenja osiguranja umanjuju se za prihode od provizije reosiguranja.

	(u Eur)	
	2024.	2023.
Troškovi sticanja osiguranja	482.555	770.086
Amortizacija	42.628	34.701
Troškovi rada	693.381	515.768
Materijalni troškovi	30.694	31.383
Ostali troškovi usluga	371.174	334.766
Drugi troškovi	22.304	12.753
Umanjenje za prihode od provizije reosiguranja	(156.793)	(170.073)
	1.485.943	1.529.384

9.1. Troškovi sticanja osiguranja

	(u Eur)	
	2024.	2023.
Troškovi provizije osiguranja života-prodaja prve godine	260.202	491.419
Troškovi provizije osiguranja života-prodaja sledećih godina	189.576	205.861
Troškovi nagradne provizije	32.777	72.806
	482.555	770.086

9.2. Amortizacija

Amortizacija je u 2024. godini obračunata u iznosu 42.628 € (2023. godine 34.701 €):

	(u Eur)	
	2024.	2023.
Amortizacija nematerijalne imovna	2.369	2.913
Amortizacija građevinskih objekata	20.000	20.000
Amortizacija opreme	20.259	11.788
	42.628	34.701

9.3. Troškovi rada

	(u Eur)	
	2024.	2023.
Troškovi zarada, naknada zarada i ostalih ličnih primanja	618.774	450.496
Porezi i doprinosi na zarade i naknade zarada	39.144	35.637
Drugi troškovi rada	35.463	29.635
	693.381	515.768

9. Troškovi sprovođenja osiguranja (nastavak)

9.4. Materijalni troškovi

	(u Eur)	
	2024.	2023.
Troškovi materijala za popravku i održavanje	7.383	9.240
Troškovi kancelarijskog materijala	6.332	7.510
Troškovi goriva i energije	13.467	11.240
Drugi troškovi materijala	3.512	3.393
	30.694	31.383

9.5. Ostali troškovi usluga

	(u Eur)	
	2024.	2023.
Troškovi konsultantskih usluga	103.168	103.228
Troškovi platnog prometa i bankarskih usluga	9.131	28.074
Troškovi premije osiguranja	6.358	1.049
Troškovi reprezentacije	53.676	11.711
Troškovi reklame i propagande	42.688	43.260
Troškovi drugih usluga	156.153	147.444
	371.174	334.766

9.5.1. Troškovi konsultantskih usluga

	(u Eur)	
	2024.	2023.
Troškovi konsultantskih usluga	28.777	50.510
Troškovi usluga prevođenja	17.460	974
Troškovi usluga doktora	3.364	5.470
Troškovi revizije	13.310	9.680
Troškovi PDV	26.909	22.947
Porez po odbitku	13.348	13.647
	103.168	103.228

GRAWE OSIGURANJE AD, PODGORICA**Napomene uz pojedinačne finansijske izvještaje za godinu završenu 31. decembra 2024.****9. Troškovi sprovođenja osiguranja (nastavak)****9.5.2. Troškovi drugih usluga**

	(u Eur)	
	2024.	2023.
Troškovi interneta, telefona i PTT usluga	44.649	39.073
Troškovi on-line obrade podataka	70.021	61.500
Troškovi grafičkih usluga	7.646	7.678
Tr.garancija support za Hardware&Software	995	16.925
Troškovi licenci za 1 godinu	6.839	5.405
Troškovi seminara i usavršavanja	11.079	9.586
Troškovi ostalih usluga	14.924	7.277
	156.153	147.444

9.6. Drugi troškovi

	(u Eur)	
	2024.	2023.
Donacije i sponzorstva	11.349	6.222
Porez na imovinu	2.626	2.716
Ostala plaćanja ka Poreskoj upravi	3.173	3.633
Drugi troškovi	5.156	182
	22.304	12.753

9.7. Umanjenje za prihode od provizija reosiguranja

	(u Eur)	
	2024.	2023.
Osiguranje života-povezana lica	68.966	65.576
Dopunsko osiguranje-povezana lica	87.827	104.497
	156.793	170.073

10. Finansijski rezultat od ulaganja

	(u Eur)	
	2024.	2023.
Prihodi od ulaganja sredstava tehničkih rezervi i matematičke rezerve	2.632.273	2.531.066
Prihodi od kamata	2.392.172	2.231.032
Povećanje fer vrijednosti prilikom upotrebe pravila za obračunavanje rizika	-	300.034
Dobici od finansijskih sredstava i finansijskih obaveza	240.101	-
Rashodi od ulaganja sredstava tehničkih rezervi i matematičke rezerve	(761.383)	(724.752)
Gubici kod finansijskih sredstava i finansijskih obaveza	(761.383)	(724.752)
Neto finansijski rezultat od ulaganja sredstava tehničkih rezervi i matematičke rezerve	1.870.890	1.806.314
Prihodi od ulaganja koji se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi	1.016.629	955.242
Prihodi od kamata	1.000.900	937.959
Dobici od finansijskih sredstava i finansijskih obaveza	-	9.915
Prihodi od ulaganja u investicione nekretnine	5.400	5.400
Drugi prihodi	10.329	1.968
Rashodi od ulaganja koji se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi	(22.382)	(4.566)
Gubici od finan.sredst. i finans.obaveza	-	(2.589)
Drugi finansijski rashodi	(20.533)	-
Rashodi od amortizacije	(1.849)	(1.849)
Rashodi za druge nekretnine	-	(128)
Neto finansijski rezultat od ulaganja koja se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi	994.247	950.676
Ukupni finansijski rezultat od ulaganja	2.865.137	2.756.990

GRAWE OSIGURANJE AD, PODGORICA**Napomene uz pojedinačne finansijske izvještaje za godinu završenu 31. decembra 2024.****10. Finansijski rezultat od ulaganja (nastavak)**

- 10.1. Prihodi od ulaganja sredstava tehničkih rezervi u iznosu 2.632.273 € (2023. godine 2.531.066€) ostvareni su po osnovu ulaganja u državne obveznice.

Rashodi od ulaganja sredstava tehničkih rezervi u iznosu od 761.383 € (2023. godine 724.752€) iskazani su u potpunosti po osnovu negativne amortizacije državnih obveznica.

10.2. Prihodi i rashodi od ulaganja koji se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi

	(u Eur)	
	2024.	2023.
Prihodi od ulaganja koja se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi:		
Prihodi od kamata po osnovu depozita po viđenju	7.973	3.819
Prihodi od kamata na odobrene predujmove	55.260	54.978
Prihod po osnovu obveznica	872.610	852.524
Prihodi od ulaganja u investicione nekretnine	5.400	5.400
Prihodi od dugoročnih zajmova zaposlenima	9.285	9.555
Prihod od kamata - krediti-povezana lica	55.773	26.998
Drugi finansijski prihodi	10.328	1.968
	1.016.629	955.242
Rashodi od ulaganja koji se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi:		
Gubici od finan.sredst. i finans.obaveza	-	(2.589)
Rashodi od amortizacije investicionih nekretnina	(1.849)	(1.849)
Drugi rashodi	(20.533)	(128)
	(22.382)	(4.566)

11. Porez na dobit

	(u Eur)	
	2024.	2023.
Tekući porez	241.494	214.029
Odloženi porez	32.344	-
	273.838	214.029

Usaglašavanje poreza na dobit po finansijskim iskazima i poreza na dobit po poreskom bilansu:

	(u Eur)	
	2024.	2023.
Dobit prije oporezivanja	1.936.584	1.759.129
Troškovi amortizacije u Bilansu uspjeha	45.321	36.871
Kamata za neblagovremeno plaćene poreze i doprinose	38	-
Iskazana amortizacija u poreske svrhe	(53.009)	(64.255)
Troškovi koji se ne priznaju u poreske svrhe	500	600
Troškovi zarada koji nijesu isplaćeni u poreskom periodu	22.677	22.146
Troškovi zarada koji nijesu bili priznati u prethodnom periodu	(22.146)	(7.628)
Poreska osnovica	1.929.965	1.746.863
Obaveza za tekući porez	241.494	214.029

GRAWE OSIGURANJE AD, PODGORICA**Napomene uz pojedinačne finansijske izvještaje za godinu završenu 31. decembra 2024.****12. Nematerijalna ulaganja**

Društvo je na dan 31.12.2024. godine iskazalo nematerijalnu imovinu u iznosu 1.116 € (31.12.2023. godine 3.485 €). Nematerijalna imovina se odnosi na softver za obračun zarada i softver za slanje klijentima obavještenja elektronskim putem.

13. Nekretnine i oprema

	(u Eur)			
	<u>Građevinski objekti</u>	<u>Oprema</u>	<u>Sitan inventar</u>	<u>Ukupno</u>
Nabavna vrijednost				
Stanje 1. januara 2024. godine	800.000	293.242	6.038	1.099.280
Povećanje – nabavka	-	61.444	375	61.819
Smanjenje-otpis	-	44.951	138	45.089
Stanje 31. decembra 2024. godine	800.000	309.735	6.275	1.116.010
Ispravka vrijednosti				
Stanje 1. januara 2024. godine	203.333	258.930	6.038	468.301
Amortizacija	20.000	21.102	-	41.102
Ostala povećanja	-	-	375	375
Smanjenje-otpis	-	44.951	138	45.089
Stanje 31. decembra 2024.	223.333	235.081	6.275	464.689
Sadašnja vrijednost				
31. decembra 2024. godine	576.667	74.654	-	651.321
Sadašnja vrijednost				
31. decembra 2023. godine	596.667	34.312	-	630.979

Društvo posjeduje poslovni prostor ukupne površine 412 m², sa četiri garažna mjesta ukupne površine 46 m². Poslovni prostor je kupljen 2013. godine, na osnovu Odluke Odbora direktora br. 28/2013. Poslovni prostor i garaže uknjiženi su kao vlasništvo Društva kod Uprave za nekretnine Crne Gore, Područna jedinica Podgorica (List nepokretnosti – izvod 4993).

14. Dugoročna finansijska ulaganja

	(u Eur)	
	<u>2024.</u>	<u>2023.</u>
Hartije od vrijednosti	48.819.174	66.696.499
Dugoročni depoziti i ostala dugoročna finansijska ulaganja (Napomena 14.2)	1.709.356	1.641.655
Investicione nekretnine i oprema koji nijesu namijenjeni za neposredno obavljanje djelatnosti (Napomena 15)	38.680	40.530
Udjeli i učešća u društvima (Napomena 16)	1.200.001	1.200.001
Druga dugoročna finansijska ulaganja (Napomena 17)	897.206	886.228
	52.664.417	70.464.913

14. Dugoročna finansijska ulaganja (nastavak)
14.1. Hartije od vrijednosti

Hartije od vrijednosti koje su na dan 31.12.2024. godine iskazane u iznosu 48.819.174 € (31.12.2023. godine 66.696.499 €) odnose se na:

	(u Eur)	
	2024.	2023.
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	11.016.606	28.354.267
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospelja	37.802.568	36.935.339
Hartije od vrijednosti namijenjene trgovanju	-	1.406.893
	48.819.174	66.696.499

Društvo je najveći dio svog novčanog potencijala plasiralo u dugoročne hartije od vrijednosti-obveznice Crne Gore.

Društvo je navedene hartije od vrijednosti klasifikovalo prema MRS-39 na:

- Ulaganja raspoloživa za prodaju,
- Ulaganja koja se drže do dospelja,
- Ulaganja koja se drže radi trgovine.

Nakon početnog priznavanja, hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju se na dan bilansa stanja odmeravaju po fer vrijednosti, po cijenama uzetim od sistema Bloomberg Finance L.p, a informacije o kretanju cijena obveznica, odnosno hartija od vrijednosti dobijaju se od Grazer Wechselseitige Versicherung AG (matično društvo). Obveznice se kupuju i prodaju na međunarodnom tržištu, preko Schelhammer Capital Bank.

Društvo je na dan 31.12.2024. godine iskazalo sledeće obveznice klasifikovane kao raspoložive za prodaju:

Oznaka obveznice	Emitent	Dospelje	Nominalna vrijednost	Kamatna stopa %	Vrijednost na 31.12.2024.
XS2270576700	Republika Crna Gora	16.12.2027	850.000	2,875	811.087
XS2050982755	Republika Crna Gora	3.10.2029	3.750.000	2,550	3.441.225
XS2636439684	Republika Hrvatska	14.06.2035	350.000	4,000	378.648
XS2778274410	Bank Gospodarstwa Krajow	13.3.2039	1.000.000	4,375	1.014.150
XS2865588797	Province of Quebec	23.7.2039	400.000	3,350	402.224
SI0002104048	Republika Slovenija	20.10.2050	2.000.000	0,488	1.007.580
XS2638490354	Bank of New Zealand	20.12.2028	400.000	3,708	414.124
SK4000024923	Vseobecna Uverova Banka	20.3.2031	600.000	3,25	609.678
EU000A3K4DG1	European Union	4.2.2043	1.500.000	1,25	1.092.105
DE000DFK0GK2	DZ Bank AG Deutsche Zentral-GE	21.1.2041	1.600.000	0,80	1.059.080
XS2262073252	European BK Recon&Dev	20.11.2050	1.500.000	0,95	786.705
Ukupno:			13.950.000		11.016.606

Nominalna vrijednost obveznice je 1,00 €.

GRAWE OSIGURANJE AD, PODGORICA

Napomene uz pojedinačne finansijske izvještaje za godinu završenu 31. decembra 2024.

14. Dugoročna finansijska ulaganja (nastavak)**14.1. Hartije od vrijednosti**

Društvo je na dan 31.12.2024. godine iskazalo sledeće obveznice koje se drže do dospelja:

Oznaka obveznice	Emitent	Dospjeće	Nominalna vrijednost	Kamatna stopa %	Vrijednost na 31.12.2024.
XS2050982755	Republika Crna Gora	03.10.2029.	15.395.000	2,55	21.459.471
XS2270576700	Republika Crna Gora	16.12.2027.	3.500.000	2,88	3.239.239
MEGB26KAIPG2	Republika Crna Gora	23.04.2026.	22.000.000	3,5	13.103.858
Ukupno:			40.895.000		37.802.568

Nominalna vrijednost obveznice je 1,00 €.

14.2. Dugoročni depoziti i druga dugoročna finansijska ulaganja

Ostali dugoročni finansijski plasmani odnose se na zajmove koji su odobreni zaposlenima i zajmove odobrene za Grawe nekretnine d.o.o. Podgorica.

Kao sredstvo obezbjeđenja potraživanja prema zaposlenima upisana je hipoteka na nekretninama (zbog čijih nabavki su zajmovi odobreni) u korist zajmodavca u visini duga i kamata. A za kredite u iznosu 16.125 sredstvo obezbjeđenja je polisa životnog osiguranja. Njihova vrijednost na 31.12.2024. iznosi: 261.586€ (31.12.2023. godine 264.657€).

Zajmovi koji su isplaćeni 01.07.2023. godine za Grawe nekretnine u iznosima 550.000 € i 800.000 € su odobreni po kamatnoj stopi od 3,98%, a zajam isplaćen 01.07.2024. u iznosu od 15.000 € je odobren po kamatnoj stopi od 4,87%. Na dan 31.12.2024. zajmovi ukupno iznose 1.447.770 €.

15. Investicione nekretnine i oprema

koji nijesu namijenjeni za neposredno obavljanje djelatnosti

	(u Eur)	
	2024.	2023.
Nabavna vrijednost	73.971	73.971
Ispravka vrijednosti	(35.291)	(33.441)
	38.680	40.530

Investicione nekretnine-objekti, odnose se na poslovni prostor u vlasništvu Društva, upisan u listu nepokretnosti br. 1202.

16. Udijeli u drugim društvima

Društvo je dana 23.06.2023. godine donijelo odluku o povećanju osnivačkog uloga Grawe nekretnina d.o.o. u iznosu od 1.200.001 €. Ukupan osnivački ulog Grawe nekretnina na dan 31.12.2024. iznosi 1.200.001 €.

17. Ostala dugoročna finansijska ulaganja

Ostala dugoročna finansijska ulaganja odnose se na odobrene predujmove date osiguranicima do 80% otkupne vrijednosti polise. Na dan 31.12.2024. godine ova ulaganja su iskazana u iznosu od 897.206 € (31.12.2023. godine 886.228 €).

U skladu sa Zakonom o obligacionim odnosima, na traženje ugovornika polise osiguranja života, osiguravač mu može isplatiti unaprijed dio osigurane svote do visine otkupne vrijednosti polise, koju ugovornik osiguranja može vratiti docnije.

Na primljeni predujam ugovornik osiguranja dužan je da plaća određenu kamatu.

Predujam predstavlja vrstu finansiranja ugovarača, bez prekida zaključenog osiguranja i ne predstavlja nikakvu alternativu ako ugovarač osiguranja nije više u mogućnosti da ispunjava obavezu plaćanja premije. Budući da prilikom isplate predujma Ugovor o osiguranju ostaje na snazi, ugovarač osiguranja i dalje je u obavezi da plaća premiju osiguranja, kao i pripadajuću kamatu na isplaćeni predujam.

Kamata se obračunava unaprijed u obliku dodatne premije, te dospijevaju zajedno sa premijom osiguranja prema ugovorenom načinu plaćanja.

18. Kratkoročna finansijska ulaganja

Društvo je na 31.12.2024. godine klasifikovalo sledeće obveznice kao kratkoročne obveznice raspoložive za prodaju:

Oznaka obveznice	Emitent	Dospjeće	Nominalna vrijednost	Kamatna stopa %	Vrijednost na 31.12.2024.
XS1807201899	Republika Crna Gora	21.04.2025.	22.571.000	3,375	22.544.141

Iznos kratkoročnih kredita na 31.12.2024. iznosi 502 €.

19. Gotovinska sredstva

	(u Eur)	
	2024.	2023.
Žiro račun	1.073.794	1.080.258
Ostala novčana sredstva-devizni račun	9.825	41.120
Izdvojena novčana sredstva	43.136	215.244
Kreditne kartice	4.767	3.466
	1.131.522	1.340.088

Sredstva se nalaze na računima poslovnih banaka kod kojih Društvo ima otvorene račune.

Finansijsko poslovanje Društvo obavlja preko NLB Montenegrobanke AD Podgorica, Hipotekarne banke AD Podgorica, OTP CKB AD Podgorica, Erste bank AD Podgorica, Prve banke CG AD Podgorica, Lovćen banke AD Podgorica, Universal Capital bank AD Podgorica, Addiko bank AD Podgorica i Ziraat bank AD Podgorica.

Izdvojena novčana sredstva koja na dan 31.12.2024. godine iznose 43.136 € (31.12.2023. godine 215.244 €) nalaze se na računu Schelhammer Capital Bank AG i opredijeljena su za kupovinu hartija od vrijednosti.

20. Potraživanja iz poslovnih odnosa

	(u Eur)	
	2024.	2023.
Potraživanja iz neposrednih poslova osiguranja- potraživanja za premiju osiguranja	304.678	369.295
Druga kratkoročna potraživanja	323.623	323.086
Potraživanja na im davanja u zakup -povezana lica	-	1.967
	628.301	694.348
Ispravka vrijednosti potraživanja po osnovu premija	(26.765)	(26.778)
Ispravka vrijednosti drugih kratkoročnih potraživanja	(310.096)	(310.096)
	291.440	357.474

Potraživanja od osiguranika u iznosu od 277.913 € (31.12.2023. godine 342.517 €) iskazana su po osnovu dijela nenaplaćenih premija i kamata uglavnom iz decembra 2024. godine, umanjeni za ispravku vrijednosti.

Ispravka vrijednosti potraživanja koja je iskazana u iznosu 26.765 € (31.12.2023. godine 26.778 €) odnosi se na potraživanja starija od 90 dana, u skladu sa Odlukom o načinu procjenjivanja aktive društava za osiguranje koju je donio Savjet Agencije za nadzor osiguranja.

Druga kratkoročna potraživanja odnose se na potraživanja koja su u toku 2017. godine preuzeta od Merkur osiguranje AD Podgorica.

Ispravka vrijednosti drugih potraživanja čine ispravke potraživanja od sledećih banaka kod kojih je pokrenut stečajni postupak:

- Kod Atlas banke izvršena je ispravka 50% potraživanja u iznosu 78.533 € u toku 2018. godine, dok je u aprilu 2019. godine odrađena ispravka vrijednosti na preostali iznos od 59.387 €,
- Kod Invest Banke Montenegro AD Podgorica izvršena je ispravka 100% vrijednosti potraživanja u iznosu 172.176 €.

21. Udio reosiguravača u tehničkim rezervama

Društvo je u toku 2024. godine sarađivalo sa reosiguravačem Grazer Wechselseitige Versicherung AG, koje je povezano lice.

Učešće reosiguravača u prenosnoj premiji, matematičkoj rezervi i prijavljenim i neprijavljenim štetama:

	2024	2023
Udio reosiguravača u matematičkoj rezervi osiguranja života - povezana lica	90.963	93.878
Udio reosiguravača u prenosnoj premiji dopunskog osiguranja lica uz osiguranje života - povezana lica	90.681	93.338
Udio reosiguravača za nastale prijavljene štete osiguranja života-povezana lica	40.778	35.433
Udio reosiguravača za nastale prijavljene štete dopunskog osiguranja-povezana lica	48.545	45.186
Udio reosiguravača za nastale neprijavljene štete dopunskog osiguranja	41.903	48.687
	312.870	316.522

22. Aktivna vremenska razgraničenja

Aktivna vremenska razgraničenja koja su na dan 31.12.2024. godine iskazana u iznosu 1.279.569 € (31.12.2023. godine 1.283.937 €), odnose se na obračunate kamate na obveznice, koje Društvo nije naplatilo do kraja 2024. godine.

23. Kapital i rezerve

Kapital Društva čine:

	(u Eur)	
	2024.	2023.
Akcijski kapital	3.000.011	3.000.011
Revalorizacione rezerve	(1.861.143)	(3.115.716)
Prenesena neraspoređena dobit ranijih godina	20.089.882	18.844.784
Neraspoređena dobit tekuće poslovne godine	1.662.745	1.545.100
	22.891.495	20.274.179

Osnovni kapital Društva čini akcijski kapital u iznosu 3.000.011€ (31.12.2023. godine 3.000.011 €).

Osnovni kapital podijeljen je na 75.777 akcija nominalne vrijednosti 39,59 € za jednu akciju. Vlasnik akcija je Grazer Wechselseitige Versicherung AG, Grac, Austrija sa 100% učešća.

Nominalna vrijednost akcija utvrđena je Ugovorom o osnivanju Društva. Akcije su osnivačke akcije, obične, jedne klase, na ime i izdate u nematerijalizovanom obliku.

Revalorizacione rezerve na dan 31.12.2024. godine iznose -1.861.143 € (31.12.2023. godine -3.115.716 €).

Struktura garantnog kapitala je sledeća:

	(u Eur)	
	2024.	2023.
Osnovni kapital		
Akcijski kapital	3.000.011	3.000.011
Prenesena neraspoređena dobit ranijih godina	20.089.882	18.844.783
Umanjenje za nematerijalnu imovinu	(1.116)	(3.485)
Garantni kapital	23.088.777	21.841.309

Društvo sa stanjem na dan 31.12.2024. godine ispunjava sve uslove adekvatnosti kapitala iz čl. 21, 98 i 98a Zakona o osiguranju.

Garantni kapital na dan 31. decembra 2024. godine iznosi 23.088.777 € i veći je od iznosa akcijskog kapitala propisanog Zakonom o osiguranju.

Društvo je dužno da izračunava marginu solventnosti u skladu sa Pravilnikom o načinu obračuna margine solventnosti („Sl list CG“ br. 14/13) i da u svom poslovanju obezbijedi da margina solventnosti uvijek bude u visini koju je utvrdio regulatorni organ. Kapital je veći od margine solventnosti koja je utvrđena u iznosu od 2.480.068 €, čime je ispunjen uslov iz člana 98 Zakona o osiguranju.

24. Rezervisanja

	(u Eur)	
	2024.	2023.
Bruto tehničke rezerve	1.008.604	910.069
Matematička rezerva i druga tehnička rezervisanja životnih osiguranja	53.873.315	52.859.473
	54.881.919	53.769.542

24.1. Bruto tehničke rezerve

	(u Eur)	
	2024.	2023.
Bruto prenosne premije	254.020	260.213
Bruto rezervisanja za nastale prijavljene štete	614.909	487.569
Bruto rezervisanja za nastale neprijavljene štete	139.675	162.287
	1.008.604	910.069

24.1.1. Bruto rezervisanja za nastale prijavljene štete

Rezervisanja za nastale prijavljene štete odnose se na:

	(u Eur)	
	2024.	2023.
Osiguranje života	452.384	336.049
Dopunsko osiguranje	162.525	151.520
	614.909	487.569

24.1.2. Bruto rezervisanja za nastale, neprijavljene štete

Rezervisanja za nastale neprijavljene štete na dan 31.12.2024. godine iskazane su u iznosu 139.675 € (2023. godine 162.287 €). Rezervacija za nastale, neprijavljene, a neriješene štete utvrđuju se samo za dopunsko osiguranje od posledica nesrećnog slučaja, ugovoreno uz osiguranje života i obračunata je primjenom metode lančanih ljestvica, odnosno ChainLadder metode.

24.2. Matematička rezerva i druga tehnička rezervisanja životnih osiguranja

Struktura rezervisanja za životno osiguranje na dan 31.12.2024. godine:

	(u Eur)	
	2024.	2023.
Matematička rezerva osiguranja života	48.197.133	46.977.183
Prenosna premija osiguranja života	2.233.067	2.250.196
Rezerve za učešće u dobiti	3.257.600	3.334.983
Rezervisan udio u dobiti	185.515	297.110
	53.873.315	52.859.472

24. Rezervisanja (nastavak)**24.2. Matematička rezerva i druga tehnička rezervisanja životnih osiguranja (nastavak)****24.2.1. Obračun matematičke rezerve osiguranja života**

Obračun matematičke rezerve osiguranja života izvršen je primjenom aktuarskih načela i principa osiguranja života.

U odnosu na matematičku rezervu obračunatu i iskazanu na dan 31.12.2023. godine utvrđena je razlika u iznosu 1.219.950 € i knjižena na teret rashoda.

24.2.2. Prenosna premija

Prenosna premija osiguranja života u iznosu 2.233.067 € uključena je u ukupni iznos matematičke rezerve u skladu sa članom 8 Pravilnika o bližim kriterijumima i načinu obračunavanja prenosnih premija.

24.2.3. Rezerve za učešće u dobiti

Rezervisano učešće u dobiti podrazumijeva rezervu za dobit koja se pripisuje pojedinim polisama u skladu sa poslovnim planovima pojedinih tarifa osiguranja života, sam obračun rezerve za dobit je definisan u tehničkim osnovama životnog osiguranja Društva kao i Pravilnikom o formiranju i korišćenju rezervi za učešće u dobiti. Visina kamatne stope za pripis dobiti se definiše odlukom Odbora direktora Društva.

Rezerve za učešće u dobiti su na kraju godine iznosile 3.257.600, a u odnosu na rezerve za učešće u dobiti, iskazane i obračunate na dan 31.12.2023. godine, utvrđena je razlika na teret prihoda u iznosu 77.383 €.

24.2.4. Rezervisan udio u dobiti

Rezervisan udio u dobiti u iznosu 185.515 € (2023. godine 297.110 €) obračunava se kao rezerva za dobit koja će biti pripisana pojedinim polisama.

U odnosu na rezervisani udio u dobiti, iskazan i obračunat na dan 31.12.2023. godine, utvrđena je razlika na teret prihoda u iznosu 111.595 €.

24.3 Ostala rezervisanja**24.3.1 Rezervisanja za penzije, jubilarne nagrade i otpremnine**

Društvo je na 31.12.2024. godine iskazalo rezervisanja za penzije, jubilarne nagrade i otpremnine u iznosu od 21.249 €.

25. Kratkoročne obaveze

	(u Eur)	
	2024.	2023.
Kratkoročne obaveze iz neposrednih poslova osiguranja	544.659	525.474
Kratkoročne obaveze za premije iz saosiguranja i reosiguranja	93.892	93.977
Kratkoročne obaveze prema zaposlenima	21.924	20.602
Druge kratkoročne obaveze i izvedeni finansijski instrumenti	302.773	256.862
	963.248	896.915

GRAWE OSIGURANJE AD, PODGORICA**Napomene uz pojedinačne finansijske izvještaje za godinu završenu 31. decembra 2024.****25. Kratkoročne obaveze (nastavak)****25.1. Kratkoročne obaveze iz neposrednih poslova osiguranja**

	(u Eur)	
	2024.	2023.
Obaveze za proviziju agencijama	40.988	56.664
Primljeni avansi po osnovu premija	503.671	468.810
	544.659	525.474

Obaveze za proviziju agencijama iskazane su prema agencijama registrovanim za obavljanje poslova zastupanja i posredovanja u osiguranju.

Društva za zastupanje i posredovanje u osiguranju su dužna da dostavljaju mjesečne obračune za obavljeni posao, a Društvo je u obavezi da obračuna naknadu (proviziju) i istu uplati agencijama na njihov račun.

Primljeni avansi po osnovu osiguranja odnose se na uplate koje se vrše na osnovu ponude osiguranja, neispisanih a uplaćenih obaveza.

25.2. Kratkoročne obaveze za premije iz saosiguranja i reosiguranja

Obaveze prema reosiguravaču za premije reosiguranja na dan 31.12.2024. iznose 93.892 € (31.12.2023. godine 93.977 €)

Poslove reosiguranja za portfelj Grawe osiguranja vrši Grazer Wechselseitige Versicherung a.g. Graz počev od 1.jula 2008. godine.

25.3. Druge kratkoročne obaveze i izvedeni finansijski elementi

	(u Eur)	
	2024.	2023.
Kratkoročne obaveze za porez iz dobitka	241.495	214.029
Kratkoročne obaveze prema dobavljačima	11.491	7.815
Kratkoročne obaveze prema dobavljačima-povezana lica	40.675	24.390
Obaveze na ime poreza na dodatu vrijednost	5.698	5.122
Ostale kratkoročne obaveze	3.414	5.506
	302.773	256.862

26. Pasivna vremenska razgraničenja

	(u Eur)	
	2024.	2023.
Razgraničeni troškovi revizorskih i aktuarskih usluga	15.175	13.987
Obračunati a nefakturisani troškovi agencijama koje zastupaju Društvo	25.690	82.219
Unapred obračunati troškovi - povezana lica	30.000	25.000
Ostala pasivna vremenska razgraničenja	15.777	15.806
	86.642	137.012

27. Tehničke rezerve, deponovanje i ulaganje sredstava tehničkih rezervi

Tehničke rezerve Društva su u skladu sa Zakonom o osiguranju, a sa stanjem na dan 31.12.2024. godine formirane u visini od 54.881.919 € (31.12.2023. godine 53.769.542 €). Shodno članu 90 Zakona o osiguranju i Pravilniku o deponovanju i ulaganju sredstava tehničkih rezervi društava za osiguranje, tehničke rezerve Društva nalaze se u sledećim plasmanima:

Vrsta plasmana	Iznos	% učešća tehnič. rezervi
HOV izdate od strane Crne Gore	54.881.919	100,00%
Ukupno ulaganja tehničkih rezervi	54.881.919	100,00%
Formirane tehničke rezerve	54.881.919	100,00%

Pri ulaganju i deponovanju sredstava vodilo se računa o isplativosti, odnosno tržišnosti deponovanja i ulaganja kojima se neće ugroziti njihova realna vrednost i drugim mjerama da bi se obezbijedila sigurnost deponovanja u skladu sa pravilima kontrole i upravljanja rizicima.

28. Transakcije sa povezanim pravnim licima

Pravna lica se tretiraju kao povezana ukoliko jedno pravno lice ima mogućnost kontrolisanja drugog pravnog lica ili mogu bitno uticati na poslovanje, odnosno rezultate poslovanja drugog lica. Priroda odnosa između onih povezanih lica sa kojima je Društvo ušlo u transakcije većeg obima ili sa njima ima značajnija neizmirena salda na dan 31. decembra 2024. godine je prikazana u tabelama niže.

28.1. Salda i transakcije sa matičnim društvom na dan i za godinu završenu 31. decembra 2024. i 2023. su kao što slijedi:

	(u Eur)	
	2024.	2023.
Obaveze		
Neizmirene obaveze - Grazer AG	40.366	24.390
Neizmirene obaveze po osnovu reosiguranja - Grazer AG	93.892	93.977
Ukupno obaveze	134.258	118.367

GRAWE OSIGURANJE AD, PODGORICA**Napomene uz pojedinačne finansijske izvještaje za godinu završenu 31. decembra 2024.****28. Transakcije sa povezanim pravnim licima (nastavak)****28.2. Transakcije sa matičnim društvom - prihodi i rashodi**

	(u Eur)	
Rashodi	2024.	2023.
Troškovi konsultantskih usluga	20.040	38.607
Troškovi on-line obrade podataka	70.021	61.500
Troškovi licenci sa trajanjem do 1 godine	6.465	5.008
Troškovi licenci	-	-
Troškovi drugih usluga-seminari i stručno usavršavanje	1.609	2.916
Ukupni rashodi	98.135	108.031

28.3 Salda i transakcije sa novoosnovanim povezanim licem Grawe nekretnine d.o.o. na dan i za godinu završenu 31.12.2024. su:

	(u Eur)	
	2024.	2023.
Udijeli u društvu Grawe nekretnine d.o.o.	1.200.001	1.200.001
Zajmovi	1.447.770	1.376.998
	2.647.771	2.576.999

Dana 26.06.2023. godine su zaključena 2 ugovora o zajmovima između Grawe osiguranja a.d. i Grawe nekretnina d.o.o. a na osnovu istih su 01.07.2023. isplaćeni zajmovi na račun Grawe nekretnina i to u iznosima 550.000€ i 800.000€. Tokom 2024. godine je isplaćen još jedan zajam u iznosu od 15.000€, po ugovoru zaključenom 01.07.2024. Zajmovi su isplaćeni za potrebe finansiranja gradnje poslovne zgrade.

28.4 Transakcije sa novoosnovanim povezanim licem Grawe nekretnine d.o.o. – prihodi:

	(u Eur)	
Prihodi	2024.	2023.
Prihodi po osnovu kamata na odobrene zajmove	55.773	26.998
Prihodi po osnovu zakupa kancelarija za obavljanje poslovne djelatnosti	2.952	1.968
	58.725	28.966

Prihodi su ostvareni po osnovu kamata na isplaćene zajmove. Ugovorima je definisana kamatna stopa od 3,98% za zajmove isplaćene 2023. godine, a 4,87% za zajam isplaćen u 2024. godini. Iznosi kamatnih stopa na zajmove su određeni u skladu sa Pravilnikom o iznosu kamatne stope koja se obračunava na finansijske instrumente između povezanih lica za 2023. godinu, odnosno 2024. godinu.

Prihod od zakupa se odnosi na iznajmljivanje kancelarije za potrebe obavljanja poslovanja novoosnovanog društva sa ograničenom odgovornošću Grawe nekretnina.

28. Transakcije sa povezanim pravnim licima (nastavak)

28.5 Transakcije sa ostalim povezanim licima

Društvo je u 2024. godini, imalo poslovni odnos sa povezanim društvima:

- Grawe neživotno osiguranje AD,
- Grawe auto centar DOO.

Iz odnosa sa povezanim licima na 31.12.2024. postoje obaveze u iznosu od 308 € dok ukupan iznos rashoda po osnovu polisa osiguranja sa povezanim licima na 31.12.2024. iznosi: 6.212 €.

29. Sudski sporovi

Društvo sa stanjem na dan 31.12.2024. godine ima jedan sudski spor po osnovu odštetnih zahtjeva na osnovu polise osiguranja izdate od strane Društva. Premda se sa sigurnošću ne mogu predvidjeti efekti i ishodi spora, rukovodstvo Društva smatra da, uzimajući u obzir iznose rezervisanih sredstava za takve sporove u toku ili naknadne potencijalne odštetne zahtjeve, ishodi sporova u toku ili podnijetih odštetnih zahtjeva, kao i onih koji eventualno predstoje protiv Društva, neće imati materijalno značajne negativne efekte na finansijsko stanje ili rezultate poslovanja Društva.

30. Mišljenje aktuaru

Ovlašćeni aktuar je u skladu sa Pravilnikom o sadržini mišljenja ovlašćenog aktuaru („Sl. List CG“ br. 17/13) izdao izvještaj, odnosno zaključno mišljenje o finansijskim izvještajima Društva za period od 1. januara do 31. decembra 2024. godine. Ovlašćeni aktuar je dao pozitivno mišljenje o poslovanju Društva:

Sve aktuarske pozicije i druge veličine na koje ovlašćeni aktuar daje mišljenje su u skladu sa Zakonom, propisima donijetih na osnovu Zakona i drugim propisima kojima se uređuje djelatnost osiguranja. Takođe, u skladu su sa aktima Društva, ekonomskim načelima, pravilima aktuarske struke i struke osiguranja. Obračunate tehničke rezerve i kapital Društva garantuju trajnu stabilnost i solventnost u poslovanju. Društvo svojim savjesnim poslovanjem obezbjeđuje stalnu likvidnost i efikasno izvršavanje svi preuzetih obaveza prema korisnicima osiguranja. U svom poslovanju Društvo je zabilježilo rast ukupne premije, tehničkih rezervi, dobru ažurnost rješavanja i isplate šteta, visok nivo prinosa na uložena sredstva osiguranja, nizak/optimalan nivo troškova sprovođenja osiguranja i ostvarilo pozitivan finansijski rezultat.

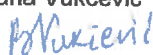
31. Događaji nakon datuma bilansa stanja

Nije bilo značajnih događaja nakon datuma bilansa stanja koji bi mogli da utiču na finansijske iskaze za 2024. godinu ili zahtijevali posebno objelodanjivanje.

U Podgorici
Dana 18.02.2025. godine

Lice odgovorno za
sastavljanje Bilansa

Biljana Vukčević



Izvršni direktor

Maja Pavličić



45

Izvještaj menadžmenta 2024. godina

GRAWE osiguranje a.d. Podgorica
Podgorica, januar 2025.

I. Sadržaj

1. Kratak opis poslovnih aktivnosti i organizacione strukture društva	3
2. Analiza finansijskog poslovanja i rezultata poslovanja Analiza finansijskog poslovanja i rezultata poslovanja	4
3. Ključni pokazatelji poslovanja	6
4. Informacije o članovima upravnih i nadzornih tijela	6
5. Pitanja životne sredine i društvene odgovornosti	6
6. Budući razvoj.....	7
7. Podaci o aktivnostima istraživanja i razvoja	7
8. Informacije o otkupu sopstvenih akcija, odnosno udjela	7
9. Poslovne jedinice	8
10. Podaci o finansijskim instrumentima od značaja za procjenu finansijskog položaja i uspješnosti poslovanja;	8
10.1. Finansijska ulaganja	8
10.2. GRAWE Nekretnine d.o.o. Podgorica.....	8
10.3. Likvidna sredstva	9
11. Ciljevi i metode za upravljanje finansijskim rizikom	10
12. Informacije o izloženosti rizicima cijena, kreditnim rizicima, rizicima likvidnosti i rizicima novčanog toka.....	10
13. Ciljevi i politike u upravljanju finansijskim rizicima, rizicima i neizvjesnostima poslovanja.....	14
14. Izjava o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja	15
15. Poštovanje ljudskih prava i borba protiv korupcije.....	16

1. Kratak opis poslovnih aktivnosti i organizacione strukture društva

GRAWE osiguranje a.d. Podgorica (u daljem tekstu: Društvo) sa sjedištem u Podgorici, Bul.Ivana Crnojevića br.62/1, registrovano je u Centralnom registru Privrednog suda u Podgorici 21.10.2004. godine pod registarskim brojem 4-0007631/001, a na osnovu Rješenja Ministarstva finansija Republike Crne Gore o davanju dozvole za rad broj 02-3087/2 od 23.09.2004. godine. Ova dozvola je prestala da važi 04.09.2009. godine kada je Agencija za nadzor osiguranja izdala dozvolu za obavljanje poslova životnog osiguranja, Rješenje broj 03-392/5-09.

Društvo posluje iz svog sjedišta u Podgorici i nema filijala.

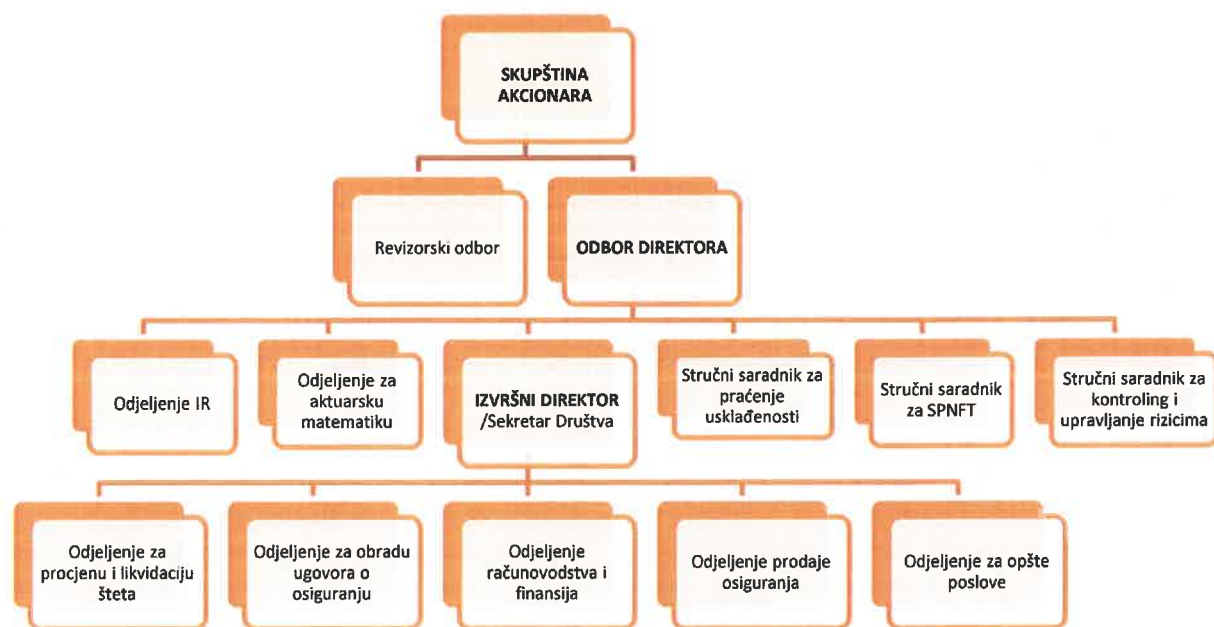
Društvo je registrovano za obavljanje poslova životnog osiguranja. Društvo u okviru grupe životnih osiguranja obavlja i poslove rentnog osiguranja kao i dopunskog osiguranja lica uz osiguranje života.

Osnovni kapital Društva podjeljen je na 75.777 akcija nominalne vrijednosti od 39,59 EUR-a čiji je vlasnik akcionar:

- Grazer Wechselseitige Versicherung AG, Herrengasse 18-20, Graz, Austria
75.777 akcija odnosno 100 %.

Društvo na dan 31.12.2024. godine ima 41 zaposlenih.

U daljem je prikaz organizacione strukture:



2. Analiza finansijskog poslovanja i rezultata poslovanja **Analiza finansijskog poslovanja i rezultata poslovanja**

Društvo je u 2024. godini poslovanja ostvarilo rezultate kako slijedi:

BILANS STANJA

Pozicija	Tekuća godina	Prethodna godina
Nematerijalna imovina	1.116	3.485
Nekretnine, postrojenja i oprema za neposredeno obavljanje djelatnosti osiguranja	651.321	630.979
Dugoročna finansijska ulaganja	52.664.417	70.464.913
Kratkoročna finansijska ulaganja	22.544.643	680.250
Kratkoročna sredstva	1.422.962	1.697.562
Udio reosiguravača u tehničkim rezervama	312.870	316.522
Aktivna vremenska razgraničenja	1.279.569	1.283.937
UKUPNO AKTIVA	78.876.898	75.077.648
Osnovni kapital	3.000.011	3.000.011
Revalorizacije rezerve	(1.861.143)	(3.115.716)
Prenesena i nerasporedjena dobit/gubitak (+/-)	21.752.627	20.389.884
Rezerve	19.891.484	17.274.168
Bruto tehničke rezerve	1.008.604	910.069
Matematička rezerva i druga tehnička rezervisanja životnih osiguranja	53.873.315	52.859.473
Ostala rezervisanja	21.248	-
Rezervisanja	54.903.167	53.769.541
Kratkoročne obaveze	963.248	896.914
Dugoročne obaveze iz finansiranja i poslovanja	32.346	-
Pasivna vremenska razgraničenja	86.642	137.012
UKUPNO PASIVA	78.876.898	75.077.648

	Tekuća godina	Prethodna godina
BILANS USPJEHA		
Obračunate bruto premije osiguranja	7.450.639	7.519.425
Smanjenje za udio reosiguranja u premijama osiguranja i za udjele retrocesionara u premijama osiguranja	(409.008)	(418.282)
Promjene bruto prenosnih premija (+/-)	6.193	(5.213)
Promjene prenosnih premija za reosiguravajući dio (+/-)	(2.657)	2.356
Prihod od premije osiguranja i saosiguranja	7.045.167	7.098.286
Neto prihodi od ostalih usluga	28.021	31.554
POSLOVNI PRIHODI	7.073.188	7.129.840
Obračunate bruto naknade šteta	5.397.708	3.572.430
Troškovi vezani za isplatu šteta	33.181	32.964
Umanjenje za udio saosig., reosig.i retrocesionara u naknadama šteta	(158.323)	(154.232)
Promjene bruto rezervisanja za nastale prijavljene štete (+/-)	127.340	8.772
Promjene rezervisanja za nastale prijav. štete za saosig.i reosig.dio(+/-)	(8.704)	9.097
Promjena bruto rezervisanja za nastale neprijavljene štete (+/-)	(22.613)	(40.116)
Umanjenje za udjele saosiguravača i reosiguravača i retrocesionara u rezervisanjima za nastale neprijavljene štete	6.784	14.692
Rashodi naknada šteta	5.375.373	3.443.607
Rashodi za promjene neto tehničkih rezervisanja	1.016.758	3.057.352
Ostali troškovi, doprinosi i rezervisanja	123.668	97.357
POSLOVNI RASHODI	6.515.799	6.598.316
DOBITAK/GUBITAK - BRUTO POSLOVNI REZULTAT	557.389	531.524
Troškovi sticanja osiguranja	482.555	770.086
Amortizacija	42.628	34.701
Troškovi rada	693.381	515.768
Materijalni troškovi	30.694	31.383
Ostali troškovi usluga	371.174	334.766
Drugi troškovi	22.304	12.753
Umanjenje za prihode od provizije reosiguranja	(156.793)	(170.073)
TROŠKOVI SPROVOĐENJA OSIGURANJA	1.485.943	1.529.384
DOBITAK/GUBITAK - NETO POSLOVNI REZULTAT	(928.554)	(997.860)
Prihodi od ulaganja sredstava tehničkih rezervi i matematičke rezerve	2.632.273	2.531.066
Rashodi od ulaganja sredstava tehničkih rezervi i matematičke rezerve	(761.383)	(724.752)
Neto finansijski rezultat od ulaganja sred. teh.rezervi i mat.rezerve	1.870.890	1.806.314
Prihodi od ulaganja koja se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi	1.016.629	955.242
Rashodi od ulaganja koja se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi	22.382	4.566
Neto fin. rezultat od ulaganja koja se ne finansiraju iz sred.teh. rez.	994.247	950.676
FINANSIJSKI REZULTAT OD ULAGANJA	2.865.137	2.756.990
DOBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRIJE OPOREZIVANJA	1.936.583	1.759.130
POREZ NA DOBIT	241.494	214.029
Prihodi (rashodi) na ime odloženog poreza	32.344	-
NETO DOBIT ZA POSLOVNU GODINU	1.662.745	1.545.101

3. Ključni pokazatelji poslovanja

Na dan 31.12.2024. godine dobitak Društva prije oporezivanja iznosio je 1.936.583,62€ bruto. Po odbitku obaveza za porez na dobit u iznosu od 241.494,61€, i rashoda po osnovu odloženih poreza u iznosu 32.343,76€ , ostvareni neto dobitak iznosi 1.662.745,25€.

Pregled poslovnog rezultata u 2024. godini za životno osiguranje dat je u sledećoj tabeli:

Pozicija	(Eur)
Poslovni prihodi	7.073.188
Poslovni rashodi	6.515.799
Troškovi sprovođenja osiguranja	1.485.942
Finansijski rezultat od ulaganja	2.865.137
Porez na dobit	273.838
Neto dobitak	1.662.745

4. Informacije o članovima upravnih i nadzornih tijela

Organi upravljanja su Skupština akcionara, Odbor direktora, Izvršni direktor i Sekretar Društva. Skupština akcionara je najviši organ Društva.

Odbor direktora čine:

Marko Mikić dipl. inž. i dipl.ekonom, Predsjednik Odbora direktora
Dr. Othmar Ederer, član Odbora direktora
Radivoje Rašović, nezavisni član Odbora direktora

Izvršni direktor i Sekretar Društva: Maja Pavličić, dipl.pravnik

Revizorski odbor čine:

Dragica Đilas, član Revizorskog Odbora
Slavče Strahilov, član Revizorskog Odbora
Ranka Mišović, član Revizorskog Odbora

5. Pitanja životne sredine i društvene odgovornosti

Društvo ispoljava brigu o zaštiti životne sredine, kao i visok stepen odgovornosti prema društvenoj zajednici, tako što sav otpad skladišti na zakonom propisan način.

U cilju prevencije zagađenja, kontinuirano smanjuje i eliminiše emisiju štetnih materija u životnu sredinu, štedi resurse i energiju, smanjuje upotrebu štetnih materija i količinu otpada.

Posluje u skladu sa principima zaštite životne sredine i u procesu nabavke proizvoda i usluga vodi računa o njihovom uticaju na životnu sredinu. Informiše, edukuje i podiže svijest zaposlenih sa ciljem da preventivno djeluju, mijenjaju navike i uključe se u nastojanja kompanije da poboljša svoj učinak u zaštiti životne sredine.

Kao društveno odgovorna kompanija, Društvo kroz niz sponzorskih aktivnosti podržava razvoj i afirmaciju sporta, kulture.

Saosjećajući se sa najosjetljivijim članovima našeg društva, posebna pažnja je posvećena podržavanju humanitarnih aktivnosti, pomaganju djece sa zdravstvenim poteškoćama i potrebama.

6. Budući razvoj

Društvo planira da održi visoku poziciju na tržištu životnog osiguranja.

Kao srednjeročne strateške ciljeve navodimo sledeće pravce razvoja:

- dalji razvoj sopstvene prodajne mreže, kvalitetna obuka agenata prodaje, povećanje kvaliteta prodaje
- unapređenje prodajnog procesa kroz proces digitalizacije
- uvođenje tarifa životnog osiguranja vezanog za investicione fondove
- kontinuirani rast tržišnog učešća
- organizacija novih prodajnih kanala
- odgovarajuće sprovođenje svih aktivnosti povezanih sa Solvency II u skladu s propisima o usklađivanju s EU
- neprestana evaluacija tržišnog potencijala
- odgovarajuća organizacija IT podrške koja treba da prati povećanje kadrovskih struktura i rast premije.

7. Podaci o aktivnostima istraživanja i razvoja

Društvo kontinuirano sprovodi aktivnosti istraživanja u oblasti osiguranja. Uz podršku majke firme zaposlenima je omogućeno stručno osposobljavanje i usklađivanje sa svim inovacijama u oblasti poslovanja. Eksterne obuke i finansiranje licenciranja kadra povećava performanse, unapređuje organizacionu kulturu, motiviše zaposlene i doprinosi poboljšanju poslovnih rezultata i razvoju ljudskog kapitala.

Tokom 2024. godine Društvo je finansijski podržalo učešća zaposlenih na obukama i seminarima za stručno usavršavanje.

8. Informacije o otkupu sopstvenih akcija, odnosno udjela

Društvo nije imalo otkup sopstvenih akcija tokom poslovne 2024. godine.

9. Poslovne jedinice

Društvo posluje iz svog sjedišta u Podgorici, na adresi Bulevar Ivana Crnojevića 62/1 i nema drugih poslovnih jedinica.

10. Podaci o finansijskim instrumentima od značaja za procjenu finansijskog položaja i uspješnosti poslovanja;

10.1. Finansijska ulaganja

Dugoročna finansijska ulaganja:	(Eur)
1. Hartije od vrijednosti	48.819.174
2. Dugoročni krediti zaposlenima	261.586
3. Dugoročni krediti - povezana lica	1.447.770
4. Investicione nekretnine	38.680
5. Udio u privrednom društvu Grawe nekretnine	1.200.001
6. Predujmovi	897.205
Kratkoročna finansijska ulaganja	
1. Hartije od vrednosti	22.544.140
2. Kratkoročni krediti-zaposleni	501

10.2. GRAWE Nekretnine d.o.o. Podgorica

S razloga kupovine poslovne zgrade i upravljanja nekretninom, Društvo je osnovalo GRAWE Nekretnine d.o.o Podgorica, koje je registrovano dana 03.05.2023. godine pod br. 5-1140345/001. Osnovna djelatnost društva je iznajmljivanje, vlastitih ili iznajmljenih nekretnina i upravljanje njima. Kapital novoosnovanog Društva iznosi 1.200.001 eura.

10.3. Likvidna sredstva

Likvidna sredstva u EUR na dan 31.12.2024. godine iznose:

Likvidna sredstva	34.999.185
Gotovinska sredstva na računima	1.131.522
Hartije od vrijednosti izdate od strane Crne Gore, centralne banke, vlada i centralnih banaka stranih zemalja koje je moguće unovčiti u roku od 14 dana	33.560.746
Realno očekivani prilivi u narednih 14 dana po osnovu premija , imajući u vidu prosječan dnevni priliv u posljednjih godinu dana	306.916
Obaveze	1.062.852
Kratkoročne obaveze iz neposrednih poslova osiguranja	544.659
Kratkoročne obaveze za premije iz RE i saosiguranja	93.892
Kratkoročne obaveze prema zaposlenima	21.924
Druge kratkoročne obaveze iz poslova osiguranja i druge kratkoročne obaveze	302.773
Obaveze i svi drugi odloženi izdaci koji nijesu iskazani kao obaveza u bilansu stanja, ali za koje je izvjesno da će nastupiti u roku od 14 dana od dana za koji se obračunava pokazatelj likvidnosti	99.604
Koeficijent likvidnosti (Likvidna sredstva/Obaveze)	32,93

Na uložena sredstva Društvo je ostvarilo u toku 2024. godine sljedeći rezultat (u Eur):

Depoziti po viđenju	7.973
Hartije od vrijednosti	2.503.399
Predujmovi	55.260
Prihod od prodaje HOV	219.569
Investiciona nekretnina	3.551
Prihodi od kamata	65.057
Ostalo	75.386

11. Ciljevi i metode za upravljanje finansijskim rizikom

Pod upravljanjem rizicima podrazumijevaju se sve mjere za prepoznavanje i ovladavanje rizicima, kojima je Društvo izloženo. Drugim riječima, upravljanje rizicima je sveukupnost propisa, politika i procedura koji su međusobno usklađeni i koordinisani, te mjera i postupaka za prepoznavanje, nadziranje i odbranu od rizika. Zadatak upravljanja rizicima je svjesno i ciljano prihvatanje rizika i njihovo sistemsko vrednovanje, upravljanje, nadgledanje kao i pripremanje alternativnih mjera, kako bi se pravovremeno moglo postupiti protiv potencijalnih štetnih događaja. Jedan od ciljeva upravljanja rizicima je stvaranje odgovarajuće kulture u svim odjeljenjima Društva tj. podsticanja svijesti o postojanju rizika pri donošenju svih odluka i postupaka tokom poslovanja. Stoga je potrebno razviti odgovarajući pristup rizicima na svim nivoima Društva. Usklađivanje poslovne strategije i strategije upravljanja rizicima sprovodi se u okviru izrade godišnjeg plana kao i kroz izračun ključnih pokazatelja, sistema za rano prepoznavanje rizika i analiza scenarija, te izračuna kapitalnih zahtjeva prema načelima Solventnosti II.

12. Informacije o izloženosti rizicima cijena, kreditnim rizicima, rizicima likvidnosti i rizicima novčanog toka

Društvo upravljanjem rizikom nastoji da identifikuje rizike, procijeni rizike i pripremi Društvo na uzroke i efekte (posljedice) rizika.

Upravljanje rizicima kao i analiza i procjena rizika u Društvu regulisani su internim aktima. Krajnju odgovornost za efikasnost sistema upravljanja rizicima snosi Odbor direktora društva.

Sistem upravljanja rizicima u društvu podrazumijeva sljedeće:

- poslovnu strategiju, politike i druge interne akte Društva u vezi sa upravljanjem rizicima;
- poslovne procese i podjelu odgovornosti za efikasno sprovođenje internih akata Društva u vezi sa upravljanjem rizicima i
- adekvatno izvršavanje funkcije upravljanja rizicima.

Društvo je svojim poslovnim aktivnostima izloženo rizicima kao što su:

- Preuzeti rizik životnog osiguranja,
- Upravljanje imovinom i pasivom (ALM),
- Rizici ulaganja/tržišni rizici,
- Rizik likvidnosti,
- Koncentracijski rizik,
- Operativni rizici,
- Reosiguranje,
- Rizik neispunjenja obaveza druge ugovorne strane,
- Strateški i reputacijski rizik.

a) Rizik osiguranja

Rizik osiguranja se odnosi na neizvjesnost poslova osiguranja. Rizike koji svaki od ugovora o osiguranju nosi čine mogućnost da se osigurani slučaj desi, kao i neodređenost iznosa odštete koji se po tom osnovu traži. Po samoj prirodi ugovora o osiguranju, ovaj rizik zavisi od slučajnosti i zbog toga je nepredvidiv. S obzirom na činjenicu da su društva za osiguranje profesionalni preuzimaoci rizika, rizik osiguranja je područje koje predstavlja srž osiguravajuće djelatnosti. Djelatnost osiguranja je oduvijek obraćala pažnju na osiguranje i rezervisanje, jer je to stvarni posao osiguranja. Ograničavanje rizika osiguranja u Društvu se obavlja prije svega primjenom strogih pravila prihvatanja ponuda osiguranja.

b) Upravljanje imovinom i pasivom (ALM)

Rizik upravljanja imovinom i obavezama (dalje u tekstu: ALM rizik) predstavlja rizik koji proizilazi iz neusklađenosti bilansnih pozicija imovine i obaveza, pri čemu se naglasak stavlja na ročnu i valutnu (ne)usklađenost navedenih pozicija. U širem smislu, rizik upravljanja imovinom i obavezama obuhvata i upravljanje rizikom likvidnosti.

Kao strateški cilj na aktivnoj strani definisani su tzv. „durations-limit“ koji su usklađeni s ročnošću na pasivnoj strani tokom izračunavanja ALM za životna osiguranja. Potpuna usklađenost imovine i obaveza nije strateški cilj Društva. Naime, ročna neusklađenost imovine i obaveza proizlazi iz same prirode imovine na aktivnoj strani i dužine trajanja ugovora na pasivnoj strani bilansa. Ročnost obaveza u pravilu je duža od ročnosti na aktivnoj strani.

Teži se najboljem mogućem valutnom usklađivanju imovine i obaveza, odnosno teži se tome da da postoji valutna usklađenost investicije sa rezervama u portfelju (euro ugovori su pokriveni euro investicijama).

c) Tržišni rizik /Rizici ulaganja

Prema zahtjevima, sva sredstva moraju biti uložena na način da se osigura sigurnost, kvalitet, likvidnost i profitabilnost portfelja u cjelini. Uopšteno govoreći, primjenjuje se princip slobode ulaganja, uzimajući u obzir tzv. princip „opreznosti“ tako da se velika pažnja posvećuje praćenju i upravljanju rizicima ulaganja.

U Društvu su tržišni rizici podijeljeni na sledeće podrizike:

- Rizik kamatnih stopa
- Rizik ulaganja u akcije, udjele u kapitalu i sl.
- Rizik nekretnina
- Rizik raspona
- Valutni rizik
- Rizik koncentracije

Područje ulaganja vođeno je načelom „Prudent Person Principles“ tj. načela opreznosti pri čemu se naglasak stavlja na sigurnost, održivost ulaganja, dugoročni uspjeh i prinos. To proizlazi iz dugogodišnje tradicije ulaganja u sigurnu imovinu, izbjegavajući pri tom rizične i netransparentne proizvode. Osim toga za svaku klasu imovine postoje unaprijed definisani rasponi i limiti ulaganja. Posebna pažnja se poklanja na likvidnosti ulaganja.

d) Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik gubitka koji proizlazi iz postojeće ili očekivane nemogućnosti Društva da podmiri svoje novčane obveze odmah po njihovome dospjeću.

Najčešći razlozi koji mogu dovesti do rizika likvidnosti su :

- pad vrijednosti i stepena utrživosti likvidne imovine,
- porast ročne neusklađenosti imovine i obaveza,
- nedovoljna finansijska snaga kompanije i percepcija tržišta, što zavisi od niza parametara (npr. profil rizika, koeficijent solventnosti, profitabilnost, očekivani budući trendovi, rejting itd.),
- nizak koeficijent likvidnosti.

U cilju dobrog upravljanja rizikom likvidnosti Društvo sprovodi sledeće:

- Planiranja očekivanih i poznatih novčanih priliva i odliva na mjesečnoj osnovi,
- Kontinuirano praćenje likvidnosti,
- Izračunavanje pokazatelja likvidnosti,
- Donošenje planova u slučaju nastanka nelikvidnosti.

Preko obračuna pokazatelja likvidnosti obezbjeđuje se informisanost o stanju likvidnosti Društva. Pokazatelj likvidnosti mora kontinuirano iznositi 100% ili više da bi se smatralo da je Društvo likvidno. Društvo je likvidno i tokom godine je zadovoljavalo zakonske zahtjeve za plaćanjem šteta i drugih obaveza na vrijeme.

e) Koncentracijski rizik

Rizik koncentracije je rizik koji proizlazi iz izloženosti društva za osiguranje pojedinačnim rizicima ili međusobno zavisnim rizicima kod kojih je potencijal gubitka tako značajan da ugrožavaju solventnost odnosno finansijski položaj društva za osiguranje.

Koncentracije u investicionoj oblasti moraju biti isključene od početka postavljanjem odgovarajućih ograničenja. Ovo se generalno obezbjeđuje širokom diverzifikacijom investicionog portfelja. Društvo je svoja sredstva ulagalo u skladu sa Zakonom o osiguranju , odnosno vršilo je deponovanje i ulaganje tehničkih rezervi u skladu sa Pravilnikom o deponovanju i ulaganju sredstava tehničkih rezervi društva za osiguranje.

Sledeća tabela prikazuje strukturu investicija Društva na dan 31.12.2024, odnosno njihovo pojedinačno učešće u ukupnim investicijama.

Vrsta finansijske investicije na 31.12.2024	Iznos u EUR	Učešće
Obveznice koje je izdala Crna Gora	64.599.020	84,30%
Obveznice država članica EU	3.265.038	4,26%
Obveznice međunarodnih finansijskih institucija	3.499.256	4,57%
Dugoročni krediti u zemlji - zaposleni	262.088	0,34%
Dugoročni krediti - povezana lica	1.447.770	1,89%
Investicione nekretnine	38.680	0,05%
Udjeli i učešća u društvima	1.200.001	1,57%
Pozajmice date osiguranicima	897.206	1,17%
Kratkoročna sredstva	1.422.962	1,86%
Ukupno:	76.632.021	100%

f) Operativni rizici

Operativni rizik predstavlja opasnost od gubitaka koji nastaju zbog grešaka ili šteta uzrokovanih neadekvatnim internim procesima, osobama, sistemima i spoljnim događajima. Društvo je uspostavilo sistem upravljanja rizicima čiji je osnovni cilj ostvarivanje planiranih strateških ciljeva. Upravljanje rizicima vrši se na način kojim će se obezbijediti trajno održavanje stepena izloženosti rizicima na nivou koji neće ugroziti imovinu i poslovanje Društva, zaštitu interesa osiguranika i drugih povjerilaca Društva, a u skladu sa zakonom, drugim zakonskim propisima i aktima Društva, dobrim poslovnim običajima i poslovnom etikom.

g) Reosiguranje

Reosiguranje se koristi za ograničavanje rizika preuzetih od strane ugovarača osiguranja (= rizik preuzimanja), u okviru kojeg se pokrivaju glavni rizici / izloženosti, homogenizacijom portfelja i smanjenjem volatilnosti.

h) Rizik neispunjenja obaveza druge ugovorne strane

Rizik druge ugovorne strane (uključujući i kreditni rizik) je rizik od gubitka ili nepovoljne promjene u finansijskom statusu koji proizlazi iz promjena u kreditnom kvalitetu izdavaoca vrijednosnih papira, ugovornih strana i ostalih dužnika prema kojima osiguravajuće Društvo ima potraživanja. Javlja se u obliku rizika neispunjenja obaveza druge ugovorne strane, rizika raspona ili koncentracije tržišnih rizika. Kako bi rizik druge ugovorne strane smanjili u što većoj mjeri, Društvo vrši ulaganja u skladu sa zakonskim propisima.

i) **Strateški i reputacijski rizik**

Pod strateškim rizikom podrazumijeva se rizik nepovoljnog razvoja Društva uzrokovanog strateškim poslovnim odlukama, odnosno, sprovođenjem istih. Strateški rizici uglavnom se odnose na strateški smjer Društva, korporativno upravljanje, operativnu i strukturalnu organizaciju, kao i korporativnu kulturu. Reputacijski rizik je rizik koji proizlazi iz mogućeg ugrožavanja ugleda Društva kao posljedica negativne percepcije od strane šire javnosti (npr. stranke, poslovni partneri). Reputacijski rizik se često javlja u vezi s ostalim rizicima.

13. Ciljevi i politike u upravljanju finansijskim rizicima, rizicima i neizvjesnostima poslovanja

Društvo je uspostavilo sistem upravljanja rizicima čiji je osnovni cilj ostvarivanje zacrtanih strateških ciljeva. Upravljanje rizicima vrši se na način kojim će se obezbijediti trajno održavanje stepena izloženosti rizicima na nivou koji neće ugroziti imovinu i poslovanje Društva, zaštitu interesa osiguranika i drugih povjerilaca Društva, a u skladu sa zakonom, drugim propisima i aktima Društva, dobrim poslovnim običajima i poslovnom etikom.

Proces upravljanja rizikom:

Prvi korak u procesu upravljanja rizicima je identifikacija rizika. Taj korak predstavlja analizu trenutnog stanja koja uključuje preispitivanje ključnih procesa i ključnih područja poslovanja, nakon čega se identifikuju potencijalni rizici i odgovarajuće mjere za njihovo smanjenje ili izbjegavanje.

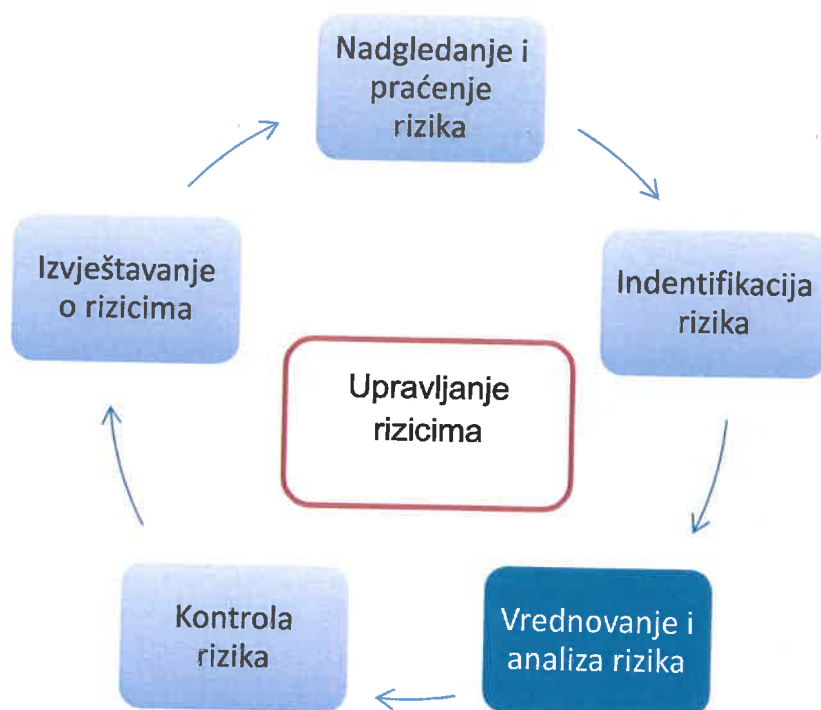
Poseban naglasak stavlja se na rizike s najvećim mogućim finansijskim efektom. Svaki pojedini identifikovani rizik dodijeljen je određenoj grupi rizika. Takva kategorizacija rizika pojednostavljuje prikupljanje relevantnih informacija o rizicima, njihovo vrednovanje i upravljanje.

Drugi korak u procesu upravljanja rizicima je vrednovanje i analiza rizika. U tom koraku se nastoji, koliko je to moguće, kvantifikovati identifikovani rizici. Za rizike kod kojih je kvantifikacija otežana ili se uopšte ne može napraviti (kao npr. neki od operativnih rizika) sprovodi se kvalitativna procjena.

Nakon vrednovanja i analize slijedi kontrola rizika. U ovom koraku se povezuju profil rizičnosti, interno procijenjena ukupna potreba za kapitalom, te interno definisana ograničenja rizika. Za pokriće rizika koji su opisani kao značajni osigurava se odgovarajući iznos kapitala.

Sljedeći korak u procesu upravljanja rizicima odnosi se na nadgledanje/praćenje rizika. Praćenje identifikovanih rizika obaveza je odgovornog lica koji upravlja rizicima i sprovodi se, s jedne strane kroz kontrolu pridržavanja definisanih ograničenja na rizike, a sa druge strane kroz kontinuirano posmatranje pokazatelja identifikovanih rizika.

Dalje, konstantnim posmatranjem efikasnosti implementiranih mjera za smanjenje rizika kao i posmatranjem kretanja na tržištu osiguranja i tržištu kapitala omogućava se brza reakcija na sve potencijalne promjene u okruženju u kojemu Društvo posluje.



14. Izjava o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja

Društvo u svom poslovanju primjenjuje pravila korporativnog upravljanja shodno odredbama Zakona, Osnivačkog akta i Statuta Društva.

Društvo poštuje sva prava akcionara i to pravo na upravljanje akcionarskim društvom, pravo na pravovremeno i redovno dobijanje relevantnih informacija o Društvu, pravo na dividendu, pravo na ravnopravan tretman akcionara i pravo prečeg sticanja novih akcija, kao i ostala prava propisana Zakonom.

Standardi korporativnog upravljanja primjenjuju se u radu Skupštine Društva, Odbora direktora, Revizorskog odbora, te Interne revizije i kontrole, eksterne revizije i aktuarskih poslova, sa posebnim osvrtom na sukob interesa u organima Društva.

Društvo u svom poslovanju primjenjuje principe korporativnog upravljanja kojim se obezbjeđuje pravovremeno objavljivanje svih materijalno značajnih informacija vezanih za Društvo, uključujući finansijsku situaciju, rezultate poslovanja, vlasništvo i upravljanje Društvom.

15. Poštovanje ljudskih prava i borba protiv korupcije

Društvo je posvećeno transparentnom i integrisanom poslovanju i teži poštovanju svih zakonskih propisa, pa tako i onih koji se odnose na sprječavanje mita i korupcije. Jedan od temelja održivosti Društva je opšte poštovanje i primjena ljudskih prava. U Društvu se posluje u skladu sa Kodeksom poslovne etike koji predstavlja temeljne oblike ponašanja i kojim se utvrđuju principi i pravila poslovne etike. Cilj Kodeksa je da doprinese obavljanju poslovnih aktivnosti privrednih subjekata u duhu poslovnog morala, dobrih poslovnih običaja i načela savjesnosti i poštenja.

Izvršni direktor
Maja Pavličić, dipl. pravnik

 **GRAWE** osiguranje
a.d.

1